ҲАММА ПАХТА ТЕРИМИГА, „ОҚ ОЛТИН“ ФРОНТИГА!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 177 (3149). | Жума. 10 сентябрь 1965 йил. | Баҳоси 2 тийин.

Бу йил Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхозининг кўпгина майдонидаги пахта машиналар билан териб олинади. Шу сабабли ғўза баргини сифатли дефолиация қилишга жиддий эътибор берилмоқда. Суратда: ғўза баргини самолёт ёрдами билан дефолиация қилиняпти.

В. Кожевников фотоси,

(ЎзТАГ фотохроникаси).

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

Миллий байрам — Болгарияда социалистик революциянинг 21 йиллиги муносабати билан Л. И. Брежнев, А. И. Микоян, А. Н. Косигин ўртоқлар КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети, бутун совет халқи номидан Болгария Компартияси Марказий Комитетига, Болгария Халқ Республикаси Халқ мажлиси президиумига, Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советига, қардош болгар халқига ғоят қизғин табриклар ва энг яхши тилаклар йўллашди.

□ □

Л. И. Брежнев, А. И. Микоян, А. Н. Косигин ўртоқлар КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва бутун совет халқи номидан Корея Халқ Демократик Республикасининг раҳбарлари Ким Ир Сен ва Цой Ен Ген ўртоқларга мактуб юбориб, Корея Халқ Демократик Республикаси тузилган куннинг 17 йиллиги муносабати билан Корея Меҳнат партияси Марказий Комитетини, Корея Халқ Демократик Республикаси Олий Халқ мажлиси Президиумини, Министрлар кабинетини ва корейс халқини қизғин табрикладилар ва уларга қардошлик саломи йўлладилар. (ТАСС).

ҒАЙРАТ ҚИЛ, ЎРТОҚ ПАХТАКОР

Ҳосил етилди. Пахта пишди. Поёнсиз далаларга садаф марваридлар қадагандек, олтин дурдоналар чаман-чаман очилиб, ажойиб файз, барака ва завқ бермоқда. Мингларча чаққон, эпчил, чевар қўллар чаноқлардан қайнаб чиқаётган сонсиз-саноқсиз лўппи-лўппи пахталарни пешма-пеш териб олмоқда. Меҳнатимиз меваси — дастлабки «оқ олтин» хирмонлари, бунтлари кўкка қад кўтарди. Кўчалар ва йўлларда ҳаракат яна ҳам тез ва қизғин. Олтин дурдоналар ортилган карвонлар кетидан карвонлар келмоқда. Пахта тайёрловчиларнинг қўли-қўлига тегмайди. Улар деҳқон етиштирган «оқ олтин»ни ҳеч кечиктирмай қабул қилиб олмоқдалар. «Хуш келибсиз қадрдон пахтакор дўстлар!», «Бизнинг пункт кунига 5—6 процент миқдорида пахта қабул қилиб олишга тайёр!» деган илиқ ва илҳом берувчи сўзларни ҳар бир пунктда ўқиш мумкин.

Деҳқон мададкори, белига қувват, дардига малҳам, оғирини енгил қилувчи машиналаримиз, гвардиячи механизаторларимиз катта пойгага кирадиган тулпар отлар, баҳодир чавандозлар сингари енг шимариб, бел боғлаб, пешона тангиб шай бўлиб турибдилар. Олдинги отрядлар отларга қамчи босдилар. Пайкаллараро «зангори кема»лар сузиб кетди. Оққўрғон, Бўка, Ўрта Чирчиқнинг турсунойчи ва тюпкочи азамат йигит ва қизлари мана бир неча кундирки, «оқ олтин» океанида ўз пешона терлари билан етиштирилган дургавҳарларни термоқдалар. Далалар завқи ва шавқига «зангори кема»ларнинг гуриллаши, қувноқ ва баҳодир механизаторларнинг меҳнат завқи ҳамоҳанг бўлмоқда. Деҳқон дала гвардиячиларини қутламоқда, табрикламоқда.

Пахта фронтининг азаматлари суръатга тобора суръат қўшмоқдалар. Яхши тайёргарлик кўрилган хўжаликларда йиллик планнинг 2—3 проценти миқдорида пахта тайёрланмоқда. Оржоникидзе районининг «Правда», «Маданият» ва бошқа колхозлари йиллик планнинг 20—30 проценти миқдорида пахта тайёрлаб қўйдилар. Бу район областимизда биринчи ўринда боряпти. Оржоникидзе район пахтакорларининг бир кунда тайёрлаётган пахталари 3,2—3,5 процентга етмоқда. Юқори Чирчиқ районининг пахтакорлари ҳам терим суръатини жадаллаштирмоқдалар. Машинада пахта теришнинг ташаббускорлари бўлган Бўка районининг колхоз ва совхозлари бу йил ҳосилнинг 60 процентини «зангори кема»ларда йиғиштириб олиш, 30 иш кунида 36 минг тонна пахта териш мажбуриятини олган эдилар. Бўкалик азамат механизаторлар белни маҳкам боғлаб ишга киришдилар. Тимирязев номли, «Ленинизм», Свердлов номли ва бошқа колхозларнинг далаларида дастлабки 45 агрегат «оқ олтин» термоқда. Механик-ҳайдовчилардан Сотиболди Исроилов, Қурбон Кассиев ва Турғунали Алимбеков ўртоқлар машиналар бункеридан дастлабки тонналарни тўкдилар. Оққўрғон районининг «Ўзбекистон ССР беш йиллиги», 1-«Оққўрғон» совхозлари ва Охун бобоев номли колхозининг механизаторлари улкан карвоннинг пешқадамлари бўлдилар. Бу районда 186 тонна, Бўка районида 119 тонна ва Ўрта Чирчиқ районида 128 тонна пахта машиналарда терилди.

Сентябрнинг биринчи ўн кунлиги ўтиб бормоқда. Об-ҳаво бирмунча қулай келди. Олинган маълумотларга қараганда сентябрнинг қолган кунлари ва октябрнинг биринчи ўн кунлигида деярли ёғингарчилик бўлмайди. Лекин октябрнинг қолган кунларида ҳаво паст бўлиб, ёғингарчиликнинг кўпроқ бўлиши кутилади. Бу вазият ҳар бир пахтакор, ҳар бир совхоз ишчиси, ҳар бир механизатор, колхоз ва совхоз раҳбарлари, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари ҳамда хўжалик раҳбарларидан йиғим-теримни жуда ҳам уюшқоқлик билан, қисқа муддатларда ўтказишни, ташкилотчилик ишлари савиясини юқори поғонага кўтаришни, ишда масъулият ва жавобгарлик ҳиссини оширишни талаб этади. Областимиз бўйича 9 сентябргача йиллик планнинг 4,48 проценти миқдорида пахта тайёрланган. Кундалик ўсиш 0,82 процентни ташкил этади. Бекобод, Янгийўл, Оққўрғон, Калинин районларида йиллик план энди 2—5 процент орасида бажарилган. Бу районларда кунига тайёрланаётган пахта 1 процентни ҳам ташкил этмаяпти.

Республикамизнинг бошқа областларидаги суръатга назар ташлар эканмиз, бизда пахта тайёрлаш қониқарли бормаётганлигини кўриш мумкин. Қашқадарё ва Бухоро пахтакорлари, сурхондарёлик, фарғоналик ва андижонлик ҳамкасблар 1,5—2 процент ва ундан ошириб пахта тайёрламоқдалар. Бизнинг областимизда ҳам терим суръатини кескин ошириш учун қулай имкониятлар вужудга келмоқда. Деярли ҳамма хўжаликда пахталар яхши очилди. Лекин юқорида тилга олинган районларнинг колхоз ва совхоз раҳбарлари, партия ва совет ташкилотлари бу йилги вазиятни, шароитни ҳисобга олмаётирлар. Ҳозирдан, фақат ҳозирдан бошлаб иш жадаллаштирилса, ғайрат камари маҳкам боғланса, бутун куч ва воситалар терим суръатини оширишга сафарбар қилинса, етиштирилган ҳосилни ёғин-сочинга қолдирмай йиғиб-териб олиш мумкин эканлигини унутиб қўймоқдалар.

Пахтани қўлда ва айниқса машинада териш суръатини тезлатадиган омиллардан бири ғўзани сифатли дефолиация қилишдан иборат. Оққўрғон, Бўка, Ўрта Чирчиқ районларида белгиланган пайкалларнинг 60—70 проценти дефолиация қилинди. Лекин Оржоникидзе, Калинин, Бекобод, Юқори Чирчиқ районларида эса бу муҳим иш пайсалга солинмоқда. Оржоникидзе райони 5 процент, Бекободда 19,4 процент, Калинин районида 14,3 процент майдондаги ғўза дефолиация қилинди, холос. Дефолиацияни тезлаштириш ва уни қисқа муддатларда ўтказиш учун ҳамма шарт-шароит ва имконият мавжуд.

Областимиз пахтакорларининг август ойида бўлган кенгашида йиғим-теримни қисқа вақт ичида, юқори суръат билан ўтказиш юзасидан яхши ва амалий тадбирлар белгиланди. Бу тадбирлар ҳамма хўжаликларда муҳокама қилинди, бутун куч ва имкониятларни ишга солиб, пахта тайёрлашни 30—35 кун ичида тугаллашга қарор қилинди. Кўпчилик хўжаликларда шунга амал қилиб, йиғим-терим даврига мўлжалланган конкрет тадбирлар ва планлар ишлаб чиқилди. Бажариладиган ишнинг муддатлари белгилаб олинди. Эндиги вазифа ана шу тадбирлар ва планларни ҳеч сўзсиз бажаришдан, берилган ваъданинг устидан чиқиш ва олинган мажбуриятни тўла адо этишдан иборатдир. Шу кунларда — об-ҳаво қулай келган пайтларда ғайрат қилган пахтакор ютади. Баъзи қулайликлар, имкониятлар ва моддий рағбатлантиришларни терим якунланай деган вақтда эмас, шу кунларда амалга ошириш керак. Пахта тайёрлаш суръатини ошириш учун шу кечаю-кундузда ҳаракат қилиш лозим. Биринчи ва аъло сорт пахтани шу кунларда териш мумкин. Теримчилар ва механик-ҳайдовчиларга ғамхўр, меҳрибон бўлайлик. Уларнинг бугун кечагидан, эртага бугунгидан кўпроқ пахта теришлари учун ҳамма шароитларни яратиб берайлик. Ўтган йили пахта тайёрлашда илғор бўлган, машиналар куч ва қудратини намойиш қилган тошкентлик азамат пахтакорларимизнинг ғайрат ва шижоати жўш урсин. Бу йил ҳам карвонбоши бўлиш учун курашайлик. Ҳар биримизнинг қайноқ қалбимиз «оқ олтин» ишқида жўш урсин. Пахта теримида қатнашиш каттадан-кичик — ҳаммамизнинг шарафли, муқаддас ва жонажон бурчимиздир.

Ҳамма пахта теримига, «оқ олтин» фронтига!

РУМИНИЯЛИК МЕҲМОНЛАР МОСКВАДА

Румыния Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Николае Чаушеску бошчилигидаги Румыния Социалистик Республикаси партия-ҳукумат делегацияси мамлакат бўйлаб қилган сафаридан 9 сентябрда Москвага қайтиб келди.

Николае Чаушеску ва Румыния делегациясининг аъзоларига мамлакат бўйлаб қилинган сафарда ҳамроҳ бўлган КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. Н. Шелепин ва бошқалар улар билан бирга қайтиб келдилар. (ТАСС).

ТАСС АХБОРОТИ

«КОСМОС-85» ПАРВОЗДА

1965 йил 9 сентябрда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-85» учирилди.

Йўлдош ичига ТАСС 1962 йил 16 мартда эълон қилган программага мувофиқ, космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган.

Йўлдош параметрлари қуйидагича бўлган орбитага чиқарилди:

Бошланғич айланиш даври 89,6 минут;

Ер сатҳидан максимал узоқлашуви (апогейида) 319 километр;

Ер сатҳидан минимал узоқлашуви (перигейида) 212 километр;

Орбитанинг оғиши 65 градус.

Йўлдошда илмий аппаратлардан ташқари 19,995 мегагерц частотада ишлайдиган радиопередатчик; орбита элементларини аниқ ўлчайдиган радиосистема; приборлар ва илмий аппаратларнинг иши тўғрисидаги маълумотларни Ерга юбориб турадиган радиотелеметрик система бор.

Йўлдошга ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координациялаш-ҳисоблаш маркази олинаётган ахборотларни ишлаб чиқмоқда.

Бу икки аёл ҳар доим эрта тонгда далага чиқади. Фери Алиқулова ва Ферида Холоваларнинг меҳнатидан ҳамма хурсанд. Улар кунига хирмонга 130—140 килограммдан пахта тўкмоқдалар. Чеварлар «оқ олтин» дурдоналарини чаноқларда қолдирмасдан тоза териб олмоқдалар. Суратда: 1-«Далварзин» совхозининг илғор ишчилари Ф. Алиқулова ва Ф. Холова ўртоқлар.

А. Абалян фотоси.

80-90 ПРОЦЕНТ ПАХТА МАШИНАДА

Комилжон ака бошлиқ звено аъзолари йил давомида ҳалол меҳнат қилишиб, 50 гектар майдонда мўл ҳосил етиштиришди. Уларнинг ҳар гектар ерида 32—35 центнерни таъмин этадиган ҳосил бор. Уни тезроқ йиғиштириб олиш ва давлатга топшириш звено аъзоларининг шу кунлардаги энг муҳим ва кечиктириб бўлмайдиган иши бўлиб қолди.

Муса ака Тузелбоев бошлиқ звено аъзолари биринчилар қатори теримга тушган эди. Улар ўтган йили ҳам ёмон ишлашмаган эди. Шу сабабли ҳам ҳосилнинг асосий қисмини аъло сортларга топширишиб, кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлган эдилар. Бу йил улар ҳар гектар ердан ўтган йилга нисбатан 6 центнердан кўп ҳосил топшириб, гектаридан 30 центнердан хирмон кўтаришни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйишган. Мана шу кунларда деҳқонлар янада зўр ғайрат кўрсатишяпти. Кундан-кунга теримчилар сони кўпайиши билан хирмонга барака кирмоқда. Улар кунига йиллик планнинг 2—2,5 проценти миқдорида «оқ олтин» топширишга ҳаракат қилмоқдалар.

Колхоз аъзолари, бу йил 1327 гектар ерга чигит экишган. Улар ана шу кенг майдондаги «оқ олтин»дан тоғ-тоғ хирмон кўтариш учун зўр ғайрат қилишяпти. Пахтакорлар гектар бошидан олинадиган ҳосилимиз 35 центнердан кам бўлмайди, дейишмоқда.

Машина теримига ҳам пухта тайёргарлик кўрилди. Бу йил колхознинг 1000 гектар майдондаги пахтаси «зангори кема»лар билан териб олинади. Ўтган йили ҳаммаси бўлиб 40 та терим машинаси ишлаб ҳосилнинг 56 проценти механизация ёрдами билан йиғиштириб олинган эди. Бу йил терим агрегатлари 50 тага кўпайтирилади. Ҳосилнинг 80—90 проценти машиналарда териб олинади. Колхозчилар машина теримига ҳам шай бўлиб туришибди. Акбарали Дюсенов, Валижон Ашуров, Абдусаттор Қирғизалиев, Абдували Мирзабобоев каби механик-ҳайдовчилар ўзларига биркитиб қўйган агрегатларни сифатли ремонт қилишиб сбкаткадан чиқариб қўйишди. Механик-ҳайдовчилар меҳнат унумдорлигини янада ошириш ва ҳар бир машинада 80 тоннадан «оқ олтин» териб олиш мажбуриятини олганлар.

Теримчилар ва механик-ҳайдовчилар ишни пухта ташкил қилишиб, 15 октябрдан қолдирмай пахта тайёрлаш планини бажаришга сўз берганлар. Ҳозир колхозда пахта баргларига дори сепиш жадал суръат билан олиб борилмоқда. Бир неча кундан кейин теримчилар ёнига механик-ҳайдовчилар ҳам қўшилади. «Зангори кема»ларнинг овози кенг водийни тўлдириб гувиллайди.

М. ҒОЗИЕВ,
Чиноздаги «Октябрь 30 йиллиги» колхози.

ХИРМОНИМИЗ БАРАКАЛИ БЎЛАДИ

Ишни бошидан пухта қилган, темирни қизиғида босган киши ютқазмайди. Кўзлаган мақсадига эришади. Бригадамиз аъзолари доимо ана шунга амал қилиб келишяпти. Бизга биркитилган пахта майдони ўтган йилнинг кузида озиқлантирилиб, чуқур шудгор қилиб қўйилди. Қиши билан қор-ёмғир сувини шимиб кўпчиб ётди. Ўзида етарли нам сақлади. Бу бизнинг биринчи ютуғимиз бўлди. Навбаҳорда қуёш йилт этиб чиқиши, ернинг тафти кўтарилиши биланоқ яна далада иш қизиб кетди. Механизаторларимиз экин майдонларини бороналашди, чизеллашди, кафтдек қилиб текислашди. Баҳорда об-ҳаво яхши келганлиги важидан чигит ўтган йилгига қараганда 10—15 кун эрта ерга қадалди, барвақт ундириб олинди. Бу бизнинг иккинчи ютуғимиз бўлди.

Навбат ғўза парваришига келганда механизаторларимиздан Цой Анатолий, Шермен Содиқов ўртоқлар яна астойдил бел боғлашди. Ҳар туп ниҳолни кўз қорачиғидай асраб парвариш қилишди. Миришкор сувчиларнинг ҳиммати билан ғўзалар чанқатиб қўйилмади. Ўз вақтида, меъёрида озиқлантирилган ҳар туп ўсимлик серҳосил бўлиб ўсди. Мана, энди йил бошидан бери тўккан теримиз бизга дур бўлиб қайтди. Ҳозир бригадамиз аъзоларининг, азамат механизаторларимизнинг бутун фикри-ҳаёли шу етиштирган мўл ҳосилимизнинг бирор мисқолини ҳам нобуд қилмай, ёғин-сочинга қолдирмай йиғиб-териб олишга қаратилган.

Бир ҳафтадан ошдики, бригадамизнинг каттадан-кичиги пахтазорда, теримда. Бир-бирларидан ортда қолмаслик, иложи борича бир-бирларидан кўпроқ пахта териш йўлида баракали меҳнат қилишяпти.

Шундай. Теримга ҳартарафлама пухта тайёргарлик кўрганлигимиз, уюшқоқлик билан ишга киришганлигимиз ўзининг яхши натижаларини беряпти. Ҳозирнинг ўзидаёқ кунига 2 процентдан ошириб пахта тайёрлаяпмиз. Имкониятларимиз катта. Ҳар бир пайкал кундан-кунга «оқ олтин» чаманзорига айланиб боряпти. Орадан ҳафта ўтмасданоқ кунига йиллик планнинг 4—5 проценти, ҳатто ундан ҳам ошириб пахта тайёрлайоламиз.

Бизда Марзия Эргашева, Ҳадича Холматова ўртоқлар сингари чеварлар — кўпмингкилограммчилар бор. Улар ҳар куни суръатга-суръат қўшишяпти, дастлабки кунлари 40—50 килограммдан пахта терган шу опа-сингиллар ҳозир хирмонга 130-140 килограммдан зар тўкишяпти. Биз бригадамиз обрўси, колхозимиз обрўси учун курашаётган миришкор кишиларимизга ишонамиз.

Кези келганда шуни айтиш керакки, бу йил ҳам ҳар йилгидек машина билан пахта теришга ихлосимиз баланд. Шу мақсадда юз гектар ер ажратганмиз. Ғўзалари сершох, калтабақай қилиб ўстирилган. Машиналар эгатлардан равон юра олади. Биз дефолиацияни ҳам ўз вақтида ўтказдик. Ғўза баргининг тўкилиши чакки эмас. Цой Анатолий билан Шермен Содиқов бўкалик механизаторлар ташаббусига қўшилишган. Улар мавсумда 80—100 тоннадан пахта теришга аҳд қилишган. Шу мақсад билан, ўз «зангори кема»ларини ремонтдан чиқаришиб, мавсумга тахт қилиб қўйишибди.

Колхозимизнинг деярлик ҳамма бригадаларида ҳам йиғим-терим қизғин. Йил бошида биз 168 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан хирмон кўтарамиз, деб эл-юрт олдида ваъда берганимизда коммунист ўртоқ Рустам Қурбонов бошлиқ бригада аъзолари бизни социалистик мусобақага чақиришган эди. Мусобақадошларимизнинг 141 гектар ери бор. 29 центнердан кам бўлмайди, деб аҳд қилишган. Улар ўз сўзларининг уддасидан чиқиш учун астойдил ҳаракат қилишяпти. Шу бригадада ҳам кунига йиллик планнинг 2-2,5 проценти миқдорида пахта тайёрланаяпти. Ҳаракатда баракат дейдилар. Бел боғлаб қилинаётган меҳнат натижасида пахта териш ва тайёрлаш кундан-кунга кўпайиб боряпти.

Бизнинг ҳам, мусобақадошларимизнинг ҳам ниятимиз, мақсадимиз бир. Марраға эртароқ етсак, деймиз, эл-юрт олдида юзимиз ёруғ бўлса, деймиз. Мўлжалимиз 10 октябрда планни бажардик, деб рапорт бериш. Бу қуруқ гап бўлиб қолмайди. Кундан-кунга барака кираётган хирмон, кишиларимизнинг ғайрат-шижоати шундан далолат бериб турибди.

А. АБДУХАБИРОВ,
Юқори Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон» колхозининг бригада бошлиғи.

315 минг тонна Тошкент пахтаси учун

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 9 СЕНТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида: биринчи устун — районлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — ғўза дефолиацияси)

Оржоникидзе	3.12	14.1	5,0
Юқори Чирчиқ	1.66	6.80	38,6
Ўрта Чирчиқ	0.88	5,20	60,0
Бўка	0.73	5.07	54,9
Калинин	0.75	4.96	14,3
Янгийўл	0,70	3.44	38,9
Бекобод	0,50	2.67	19,4
Оққўрғон	0.50	2.32	61,4
Область бўйича	0.82	4.48	46,8

9 сентябргача республикамиз областларида қуйидагича пахта тайёрланди (планга нисбатан процент ҳисобида): Қашқадарё 25,23; Бухоро 16,49; Сурхондарё 10,38; Фарғона 9,60; Андижон 7,53; Самарқанд 3,56; Қорақалпоғистон АССР 2,62; Хоразм 2,41; Сирдарё 0,89.

9 сентябргача областларда ғўза баргини дефолиация қилиш (топшириққа нисбатан процент ҳисобида): Тошкент 46,84; Қашқадарё 32,01; Сурхондарё 24,15; Қорақалпоғистон АССР 21,76; Сирдарё 19,38; Фарғона 13,99; Хоразм 10,81; Бухоро 10,38; Самарқанд 7,59; Андижон 4,97.

Оққўрғон, Бўка ва Ўрта Чирчиқ районларида машина билан пахта териш кун сайин кучайтирилмоқда ❊ **Ҳосил пишиб етилган жойларда машиналарнинг нормал ишлашини таъминлайлик** ❊ *Бекобод, Калинин, Оржоникидзе районларида ғўзани дефолиация қилиш кейинги кунларда сусайтириб юборилди* ❊ **Пахта териш ва тайёрлаш суръатини ҳамма жойда кескин кўтарайлик!**

РЕВОЛЮЦИОН НАЗАРИЯНИ ЧУҚУР ЭГАЛЛАЙЛИК

Ҳа демай партия ўқуви системасида бошланадиган янги йил партиямизнинг ғоявий ҳаётида катта роль ўйнайди. Сиёсий таълимни тубдан яхшилашга эришиш, партия ўқувини коммунистлар билан партиясизларнинг муддаолари ва талабларини тўлароқ қондирадиган, партиянинг ҳозирги талабларига мувофиқ келадиган, кишиларимизда илмий дунёқарашни шакллантиришга активроқ кўмаклашадиган тарзда йўлга қўйиш — мана шу ўқув йилида партия ташкилотлари олдида вазифа бўлиб турибди.

Партия Ленин васиятларига амал қилиб, революцион назарияни юқори қўймоқда, шу назарияни пропаганда қилиш, совет жамиятининг ҳамма меҳнаткашларида илмий дунёқарашни шакллантириш соҳасида ғоят катта иш олиб бормоқда. Марксизм-ленинизм — бизнинг жанговар байроғимиз ва ғоявий қуролимиз, партия сиёсатининг илмий пойдевори, ҳаракат қилишнинг синалган дастуридир. Ижтимоий тараққиёт қонунларини чуқур билиб олиш, илмий коммунизм назарияси ва принципларини жонли воқеликка татбиқ эта билиш асосидагина янги жамият қурилишига тўғри, илмий жиҳатдан асосланган раҳбарлик қилиш мумкин.

Партия коммунистларни ғоявий чиниқтиришга алоҳида катта аҳамият бермоқда. Янги ўқув йилига тайёргарлик кўришдаги энг характерли хусусияти шуки, коммунистларнинг назарий билимига эътибор кучайтирилмоқда. Партиянинг ҳар бир аъзосини марксча-ленинча назария билан чуқур қуроллантириш — ҳозирги куннинг қатъий талаби, ҳаётий эҳтиёж бўлиб қолди. Партия олдида турган мураккаб вазифалар шуни тақозо этмоқда. Коммунист назарий жиҳатдан қанчалик яхши тайёрланган, ғоявий чиниққан бўлса, у ўз олдига қўйиладиган вазифаларни шунча тўғри ва муваффақиятли ҳал қилади, омма орасида унинг обрўси шунча ошади, у партия ва халқ олдидаги масъулиятини шунча чуқурроқ ҳис эта бошлайди.

Партия ташкилотлари партия раҳбарлигини такомиллаштириш, коммунистларнинг авангардлик ролини, обрўсини ва шахсий масъулиятини ошириш тўғрисида ғамхўрлик қилиб, партиянинг барча аъзолари ва кандидатларини ғоявий чиниқтиришга алоҳида эътибор беришлари, марксизм-ленинизм назариясини мунтазам эгаллаб боришда уларнинг ҳар бирига кўмаклашишлари керак. Назарий ўқиш ҳамма вақт ва ҳамма ишда коммунистик идеаллар ва принципларга мувофиқ иш тутиш, ҳар қандай ғоявий душманларга қарши қатъият билан курашиш эҳтиёжини коммунистларнинг вужуд-вужудига сингдириб юборишга ёрдам бериши лозим.

Бу йил партия ўқуви системасига кўпгина янгиликлар киритилмоқда. Партия ўқуви марксча-ленинча назарияни чуқурроқ ўрганишга қаратилмоқда, анча собитқадам, мукаммал бўлиб бормоқда, ўқишга нисбатан астойдил қизиқишни кучайтиришга ёрдам бермоқда. Ҳозир гап шунинг устида бормоқдаки, коммунистлар ва партиясиз активлар муайян давр мобайнида марксча-ленинча назариянинг таркибий қисмларини — фалсафани, сиёсий иқтисодни ва илмий коммунизм асосларини чуқур, ҳар тарафлама эгаллаб олиш, КПСС тарихини яхши ўрганиш, революцион назарияни амалда қўллашни билиб олиш имкониятига эга бўлмоқлари учун ҳамма шарт-шароитларни муҳайё қилиб қўймоқ керак.

Ҳозир партия ташкилотлари янги ўқув йилига жонбозлик билан ҳозирлик кўрмоқдалар. Идеология ходимлари, пропагандистлар, партия активининг республика ва областлараро кенгашлари ўтказилиб, ана шу кенгашларда навбатдаги вазифалар муҳокама қилинди, энг яхши тажрибалар умумлаштирилди, диққатга сазовор таклифлар ва мулоҳазалар айтилди. Бошланғич сиёсий мактаблар, марксизм-ленинизм асослари мактаблари, партия-хўжалик активининг район ва шаҳар мактаблари, марксизм-ленинизм университетлари шохобчаси вужудга келтирилмоқда, назарий семинарлар ташкил қилинмоқда.

Москвадаги кўпгина партия ташкилотлари ўқув йилига жонбозлик билан самарали тайёргарлик кўрмоқдалар. Сиёсий ўқишнинг вазифалари, унинг форма ва методлари, ўқув планлари, программалари, ўқув қуроллари матбуотда, радио ва телевидение орқали, йиғилишларда ва оғзаки суҳбатларда гапириб берилмоқда. Асосий звенолар ҳисобланган бошланғич мактаблар ва марксизм-ленинизм асослари мактаблари диққат марказида турибди. Бу мактабларга тингловчилар синчиклаб қабул қилинмоқда, бунда коммунистларнинг талаблари ва истаклари, уларнинг тайёргарлик даражаси ҳар тарафлама ҳисобга олинмоқда.

Масалан, Лихачев номли ва «Динамо» заводлари, «Трёхгорная мануфактура»нинг цехлари ва бўлимларида партия ташкилотларининг секретарлари, бюро аъзолари, пропагандистлар ҳар қайси коммунист ва партиясиз актив билан муфассал суҳбатлашмоқдалар, ҳар бир кишининг тайёргарлик даражаси қандайлигини, уни нима қизиқтираётганини суриштириб кўрмоқдалар, бундан буён қай тахлитда ўқишини белгилаб, ўқиш формасини танлаб олишда унга кўмаклашмоқдалар. Коммунистлар сиёсий маориф кабинетларида, кутубхоналарда, қизил бурчакларда ўқув планлари, программалар билан танишиш, консультация олиш имкониятига эгадирлар.

Бироқ, коммунистларнинг сиёсий ўқиши ҳамма жойда ҳам пухта ва мулоҳазакорлик билан ташкил қилинмоқда, деб бўлмайди. Баъзи бир жойларда фақат расмият учун тингловчиларнинг рўйхатини тузиб чиқиш, кишиларни мактаб ва семинарларга ёзиб қўйиш билан кифояландилар. Айрим партия комитетлари ҳар бир коммунист келажакда ўз сиёсий билимини ошириш учун қандай истиқболларга эга эканлигини унинг кўз олдида яққол очиб қўймадилар, революцион назарияни ўрганиш учун унда астойдил қизиқиш ва масъулият ҳисси уйғатмадилар. Бир қанча жойларда илгари мавжуд бўлган барча ижобий нарсаларни йўққа чиқариб, айни бир маҳалда ўқишнинг янги формаларини ташкил этиш, малакали пропагандистларни танлаб олиш тўғрисида чинакам ғамхўрлик қилмадилар.

Партия раҳбар кадрларнинг назарий ўқишига катта аҳамият бермоқда. Белоруссия партия ташкилоти кадрларнинг марксча-ленинча назарияни, партия раҳбарлигининг ленинча принципларини ўрганишини ташкил қилишда қимматли тажриба тўплади. Бу ерда раҳбар кадрлар учун уюштирилган назарий семинарлар самарали ишлаб турибди; семинарларга республика Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзолари, партия Марказий Комитети ва область комитетларининг секретарлари, олимлар раҳбарлик қилишмоқда.

Ҳар бир партия ташкилотининг вазифаси — раҳбар активларининг назарий ўқишини бутун чоралар билан қўллаб-қувватлаш, рағбатлантириш, ташкил этишдан, баъзи ходимларнинг неча йиллардан бери назарияни мустақил ўрганувчилар саноғида келаётган бўлсалар ҳам, лекин амалда ҳеч бир иш қилмаётганликларига муросасозлик қилмасликдан иборат. Партия комитетлари янги программалар асосида иш бошлаётган марксизм-ленинизм кечки университетларига, шаҳар ва район партия-хўжалик мактабларига доимо ғамхўр бўлишлари лозим.

Бизда миллион-миллион коммунистлар революцион назариядан мустаҳкам билимга, мустақил ишлаш кўникмаларига эга. Равшанки, ўз билимини мустақил ошириш, назарий проблемаларни, Маркс, Энгельс, Ленин асарларини, партия ҳужжатларини мустақил ўрганиш бундай коммунистларнинг назарий ўқишида асосий метод бўлади. Шундай ўртоқларга ёрдам тариқасида назарий, проблематик ва методологик семинарлар, конференциялар ва суҳбатлар уюштираётган партия ташкилотлари тўғри иш қилмоқдалар.

Партия пропагандасига нисбатан қўйилаётган юксак талаблар матбуот, радио ва телевидение, нашриётларимиз томонидан активроқ, бир мақсадни кўзлаброқ, малакалироқ ёрдам кўрсатилишини тақозо этмоқда. Мақолалар босиб, эшиттиришлар уюштириш, китоблар, ўқув қуроллари чиқаришнинг каттагина планлари тузиб қўйилди. Шундай қилиш керакки, бу материаллар ўз вақтида босилиб турсин, ғоявий-назарий ва методик жиҳатдан юксак савияда тайёрланган бўлсин, партия ташкилотлари эса, назарияни ўрганувчиларнинг эътиборини ана шу материалларга жалб этсинлар, бу материаллардан ўз ишларида актив фойдалансинлар. Баъзи газеталар назарий таълим масалаларини ўз эътиборидан четда қолдираётганини, партия ўқувида янги йилга тайёргарлик кўришда партия ташкилотларига ёрдам бермаётганини айтмасдан бўлмайди.

Ёшларнинг сиёсий ва умумий таълим ўқишини ташкил этишда коммунистлардан бениҳоя эътибор ва ғамхўрлик кўрсатиш талаб қилинади. Ленинград, Рига, Тошкент ва бошқа шаҳарлардаги партия ташкилотлари ёш марксист университетлари, комсомол сиёсий мактаблари ва тўгаракларига раҳбарлик қилиш учун ўзларининг энг яхши пропагандистларини ажратиб бермоқдалар, ёшларда революцион назарияни эгаллашга бўлган интилишини ҳар тарафлама кучайтирмоқдалар ва қўллаб-қувватламоқдалар.

Ҳозирги кунда асосий вазифа — ҳар бир мактаб ва семинарни назарияни чуқур биладиган, уни кишиларнинг онгига сингдира оладиган, жонли воқелик билан боғлаб юборадиган юқори малакали пропагандистлар билан таъминлаб қўйишдир. Мактаблар, семинарлар, университетлардаги машғулотларни ўтказишга раҳбар партия ва совет ходимларини, олимларни, ўқитувчиларни, илмий ходимларни кенг жалб этиш лозим. Бошқа ташкилотларга юзлаб малакали пропагандистларни юборган Москва давлат университети, СССР Ташқи ишлар министрлиги, Госплани, Йўллар министрлиги партия ташкилотларининг ташаббусини маъқулласа арзийди.

Пропагандистларнинг меҳнати шарафли ва олижаноб меҳнатдир. Уларга кўпроқ ғамхўрлик қилиш, уларни рағбатлантириш, уларнинг вақтини қадрлаш, уларни бошқа топшириқлардан халос этиш керак. Пропагандист кадрларнинг назарий ва методик ўқиши, уларни партия сиёсатининг энг муҳим масалаларидан хабардор қилиб туриш ошиб кетган талабларни ҳисобга олган ҳолда янгича ташкил этилиши лозим.

Партия ўқувини чинакам чуқур, мазмунли уюштириш, партия ўқувига доимо ва планли суратда йўл кўрсатиб туриш — барча партия комитетлари ва партия ташкилотларининг энг биринчи галдаги вазифасидир. Шу билан бирга ўз-ўзидан маълумки, партия комитетлари ва партия ташкилотлари барча совет кишиларида марксча-ленинча дунёқарашни шакллантиришга даъват этилган оммавий сиёсий пропагандага ҳам раҳбарлик қилишлари зарур. Партия пропагандасини тубдан яхшилаш коммунистларнинг ғоявий ўсишига, барча совет кишиларининг активлиги ва онглилигини оширишга ёрдам беради, коммунизм учун курашда янги-янги ютуқларга олиб боради.

(«ПРАВДА»нинг 8 сентябрдаги бош мақоласи).

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Химия илмий-текшириш институтининг ўғитлар лабораторияси олимлари бир қатор муҳим тадқиқотлар устида иш олиб бормоқдалар. Мураккаб суюқ ўғитлар ҳосил қилишда суперфосфат кислотасини қўллаш усули ҳам ишлаб чиқилди. Суратда: институтнинг старший илмий ходими Б. Беглов ва младший илмий ходим Р. Файзуллаева ўртоқлар лабораторияда.

А. Палехов фотоси.

ПАРТКОМ СЕКРЕТАРИ

Мана партия ташкилотининг бугун бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилиши анчага чўзилди. Коммунистлар Муса акани партком составига киритамиз, у колхознинг пасту-баландини яхши билади, райкомда ҳам ишлаган, деб туриб олишди. Ниҳоят, унинг фамилияси сайлов бюллетенига киритилди, якдиллик билан партия комитетига сайланди. Партия комитетининг ташкилий кенгашида раис: «Муса Мусоқовни партия ташкилоти секретарлигига сайласак қалай бўларкин» деб қолди. Кўпчилик ҳам худди шу фикрда экан, дарҳол қўл кўтаришди. Райком вакили янги сайланган составга муваффақиятлар тилади. Кечиктириб бўлмайдиган баъзи ишлар тўғрисида икки оғиз айтиб ўтди.

— Колхозингизда ҳосилдорлик камайиб кетган, бунга эса асосан кадрларнинг яхши танланмаганлиги сабаб бўляпти, — деди у.

Муса ака қишлоқ йўлидан борар экан, ана шулар ҳақида ўйларди. «Ҳосилдорлик...», «кадрлар...» Ҳа тўғри-да, ҳамма иш кадрларга боғлиқ. Кадрлар яхши бўлса, иш ҳам соз. Демак, ишни кадрларни ўрганишдан бошлаш керак. Лекин кимдан? Қандай қилиб? «Кадрларни танлаш керак, уларни тарбиялаш керак» деган сўзлар деярли ҳар йиғинда айтилади-ю, лекин бу ишни амалга оширишга келганда анча қийналаркан киши.

Эртаси янги партком секретари дала айлангани чиқиб кетди.

Ҳамма пахтазорда дурдона териш билан банд. План охирлай деб қолганлиги учун ёш ҳам, қари ҳам этак боғлаган. Бригадирларда кечаси-ю кундузи тиним йўқ. Дам хирмон бошига бориб, теримчилар ишини кузатса, бироздан сўнг у ёки бу масала юзасидан идорага борилади.

Шундай долзарб кунларда район «Билим» жамиятидан икки марта телефон қилишиб, колхозда ўқилган лекциялар маълумотномасини сўрашди. Район партия комитетидан эса сиёсий ўқишнинг бориши ҳақида ахборот талаб этишди. Идорада ўтириб, қоғоз титиб справка ёзишга қўл тегармиди?! Бир томонда раис унга: «пастки участканинг тақдири сизнинг қўлингизда», деб қўйган. Хуллас бош қашишга қўл тегмайди.

Муса ака ўйлай-ўйлай партия комитети аъзоларини тўплаб, маслаҳатлашишга қарор берди. Партия комитети йиғилишида барча фикр-ўйларини ўртага ташлади.

— Ҳаммамиз ўз иш участкамизга жавоб бермасак, бир секретарнинг ўзи шошиб қолади, — деди коммунист Олимжон Асроров, — майли, мен пропагандист сифатида сиёсий ўқиш бўйича маълумотнома ёзай.

Партия комитети аъзоларидан Омондулла Тошпўлатов лекция пропагандаси бўйича маълумот тўпламоқчи бўлди. Бошқалар ҳам конкрет вазифалар олиб, ишга тушиб кетишди.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

— Партия ишига кишиларни қанча кўп жалб этсак, шунча яхши, — деди партия комитети аъзоларидан бири, — биз аввало, участка партия ташкилотлари ишини яхшилашимиз керак. Улар расмиятчилик учун тузилмаган-ку, ахир. Беш участка партия ташкилотининг бюро аъзолари, қолаверса 61 коммунистнинг ҳаммасига партия топшириғи бериш лозим.

Бу иш аввалига қийин кўчди. Бора-бора ҳар бир коммунист партия топшириғига эга бўлди. Бунда, айниқса область партия комитети ташаббуси билан тузилган сиёсий ташкилотчилар мактаби муҳим роль ўйнади. 46 коммунист сиёсий ташкилотчи қилиб тайинланиб, ҳарбири 10-15 тадан хонадонга бириктиб қўйилди. Агитация ва тарбиявий ишнинг бу формаси коммунистларда масъулият ҳиссини ошириб юборди. Партия аъзоларининг омма билан алоқасини янада мустаҳкамлашда муҳим омил бўлди. Энди партиявий ишларни бажаришга партком секретарининг ўзигина эмас, балки барча коммунистлар киришади. Шошиш, эсанкираш йўқ. Пахта йиғим-терими ҳам, сиёсий-тарбиявий ишлар ҳам ўз йўриғи билан бораберди.

Агитколлектив иши қайта тикланди. Идеология комиссияси, лекторлар группаси ҳаракатга келди. Партия комитети аъзолари вақти-вақти билан навбатчилик қила бошлашди. Чунки энди коммунистлар у ёки бу масала юзасидан парткомга маслаҳатга келадиган бўлиб қолдилар.

Колхоз 1952 йилдан бери деярли планни бажармасди. Ҳосилдорлик 13-14 центнерга тушиб қолган эди. Одамлар ҳам қолоқликка кўникиб қолишган. Раис ҳам, партком ҳам ҳар бюрода, пленумда, сессияда танқид еявериб дақки бўлиб кетишганди. Бироқ ўтган йили жуда катта бурилиш рўй берди. Колхоз, ниҳоят планнигина эмас, мажбуриятни ҳам ортиғи билан бажарди. Ҳар гектар ердан 20 центнердан ҳосил кўтарилди. Чорва планлари ҳам ортиғи билан адо этилди. Хўжалик аъзоларининг даромади ошди. Энг муҳими, кишиларда ғалабага ишонч уйғонди. Бунда коммунистлар ҳал қилувчи роль ўйнашди.

Январь ойининг бошларида партия мажлиси чақирилиб, кадрлар масаласи ўртага ташланди. Колхоз правлениеси аъзоларининг аксарияти коммунистлар бўлганлиги учун мажлисда кадрлар масаласи конкрет ҳал қилинди. Бригадир ва звено бошлиқлари состави кўриб чиқилиб, ишни қойил қилаётганлар қолдирилди. Бўшанг, ташкилотчилик ишини билмайдиган раҳбарлар дадил ўзгартирилди. Механизатор — звено бошлиқлари состави тасдиқланди. 9 коммунист участка бошлиғи, 11 коммунист механизатор-звено бошлиғи этиб тасдиқланди. Сифат ва ҳосилот советлари бошлиқлари кўрсатилди. Хуллас кадрлар масаласи узил-кесил ҳал қилиб олинди.

Янги кадрлар йил бошиданоқ ҳосил учун қизғин кураш бошлашди. Чигит қисқа муддатда экилиб бир текис ундириб олинди. Коммунистлар партиясиз активлар билан бир ёқадан бош чиқариб ишлаб, сув танқислигини енгиб, мўл ҳосил етиштирдилар. 23 центнердан берамиз, деб олинган мажбуриятни қоплайдиган даражада ҳосил етиштирилди.

Муса ака бугун даладан жуда кайфи чоғ бўлиб қайтди. Янги ҳосил терими авжида. Чаноқларда шу қадар ҳосил мўлки, планнигина эмас, мажбуриятни ҳам бажарса бўлади. Кишилардаги ғайрат, ғалабага бўлган ишонч ҳаммани дадиллаштиряпти. Яқинда партия комитетида тасдиқланган йиғим-терим штаби иш бошида. Демак, кўнгил тўқ. Муса ака сўрига ёнбошладида, «Партия турмуши» журналининг янги сонини олиб варақлай бошлади.

Ш. ҚОСИМОВ.

Оққўрғон райони. «Партия XXII съезди» колхози.

ХАЛҚ ШОИРИНИНГ ЮБИЛЕЙИ

7 сентябрда Тошкент жамоатчилиги, республика шаҳар ва қишлоқларининг вакиллари Собир Абдулла туғилган куннинг 60 йиллиги ва ижодий фаолиятининг 40 йиллигига бағишланиб ўтказилган юбилей кечасига тўпландилар. Машҳур шоир ва драматург, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Собир Абдуллани қаламкаш шериклари, китобхонлар табрикладилар.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиумининг секретари Р. Сахибоев Собир Абдуллага «Ўзбекистон ССР халқ шоири» деган фахрий унвон бериш тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонини ўқиб эшиттирди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов адибга халқ шоири унвони бериш тўғрисидаги ёрлиқни топширди ва Ўзбекистон Компартияси, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Олий Совет Президиумининг юбилярга йўллаган табригини ўқиб берди.

Филология фанлари доктори Лазиз Қаюмов Собир Абдулла ижоди тўғрисида доклад қилди. (ЎзТАГ).

А. Тухватуллин «Ташавтомаш» заводининг энг илғор ишчиларидан ҳисобланади. У меҳнатда ҳам, ҳаётда ҳам, завод жамоат ишларида ҳам бошқаларга ўрнак бўляпти.

Суратда: А. Тухватуллин иш устида. А. Тўраев фотоси.

КАСАБА СОЮЗЛАРИ ЯНГИ ВАЗИФАЛАР ОЛДИДА

ОБЛАСТЬ КАСАБА СОЮЗЛАРИ КОНФЕРЕНЦИЯСИДАН

Касаба союзлари ҳақиқатан ҳам коммунизм мактабидир. Қайси корхона, ташкилот, хўжаликда бу союзнинг иши яхши йўлга қўйилган бўлса, комитет аъзолари маъмурият билан ҳамкорликда иш олиб борсалар, ўша ерда меҳнаткашларнинг унумли меҳнат қилиши учун барча шарт-шароитлар яратилган бўлади, план ва топшириқлар ўз вақтида бажарилаверади.

Область касаба союз совети ходимлари жойлардаги касаба союз комитетларининг ана шу соҳадаги ролини ошириш, уларнинг ишчанлик қобилиятини кучайтириш соҳасида бир қатор тадбирларни амалга оширдилар. Омманинг активлиги, ташаббус кўрсатиб ишлашига кенг йўл очилди. КПСС Марказий Комитети март Пленумидан сўнг касаба союзларининг ижодий меҳнат қилишига айниқса, кенг йўл очилди. Улар партия ва ҳукуматимизнинг ғамхўрлигига жавобан, янгича шароитда янги-янги вазифаларни амалга ошириш учун астойдил киришдилар.

Колхоз ва совхозларда, саноат корхоналарида меҳнаткашларнинг куч ва ғайрати олинган план ва топшириқларнинг ортиғи билан бажарилишига сафарбар этилди. Натижада саноат соҳасида ҳам, қишлоқ хўжалик соҳасида ҳам катта-катта ютуқлар қўлга киритилди. Бу жиҳатдан «Тошкент кабель» трактор-йиғув, Экскаватор заводлари, Янгийўлдаги колбаса заводи ва бошқа кўпгина корхоналарнинг касаба союз комитетлари олиб бораётган ишлар диққатга сазовордир.

Ҳозирги пайтда областда жуда кўп ишлаб чиқариш илғорлари, корхона ва заводлар коммунистик меҳнат зарбдори, коммунистик корхона номини олиб ишлаётган ва бу фахрли номларни олиш учун курашаётган экан, бунда биринчи навбатда касаба союзларининг роли каттадир. Касаба союзлари янгиликни қўллаб-қувватловчи, илғор тажрибаларни оммалаштирувчи, социалистик мусобақани авж олдирувчи ташкилот сифатида кўп ишларни қилмоқда. Ҳозирги пайтда минглаб техника ходимлари, конструкторлик бюролари, новаторлар кенгаши ва бошқа ижодий ташкилотларда жамоатчилик асосида иш олиб бормоқдалар. Ҳамма ерда Москва ва ленинградликларнинг ташаббуси асосида аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш учун кураш қизитиб юборилган.

Лекин шу билан бирга касаба союзлари ишида қатор камчиликларга йўл қўйиб келинмоқда. Бу нарса, айниқса социалистик мусобақани ташкил этишда кўринади. Баъзи колхоз ва совхозларда социалистик мусобақа расмиятчилик билан олиб борилади. Кўп корхоналарда коммунистик меҳнат ҳаракати учун кураш жуда суст бормоқда. Уларда ҳам социалистик мусобақа шартларининг бажарилиши ўз вақтида якун қилинмайди. Натижада план ва топшириқлар бажарилмасдан қолади.

Корхоналардаги ишлаб чиқариш кенгашлари муҳим масалаларни ҳал қилишда, дирекция, партия ташкилотига энг яқин кўмакчи бўлиши керак. Шунинг учун ҳам бу кенгашларнинг ролини ошириш талаб этилади. Ишлаб чиқаришни ташкил этиш, меҳнатни техник жиҳатдан нормалаштириш, меҳнатни муҳофаза қилиш, техника хавфсизлигини таъминлаш соҳасида ҳам кўпгина камчиликлар бор. Меҳнаткашларнинг курорт ва санаторияларда дам олишларини уюштириш, соғлиқни сақлаш соҳасида ҳам ҳамма ишларни силлиқ бораяпти деб бўлмайди.

Бу гаплар область касаба союзларининг IV союзлараро конференциясида айтилди. Касаба союзларининг икки йиллик иши ҳақида доклад қилган касаба союзлари Тошкент область советининг раиси С. Мусаев ва музокарага чиққан ўртоқлар ютуқларни қайд қилдилар, камчиликлар руй-рост кўрсатилди.

— Бизнинг колхоз бундан уч йил муқаддам ташкил этилган эди, — дейди Оржоникидзе районидаги «Коммунист» колхозининг раиси М. Мирсоатов, — ана шу йиллар ичида колхозни оёққа турғизиш йўлида ғайрат кўрсатиб ишладик. Бунда касаба союз аъзоларининг ҳам ҳиссаси каттадир. Ҳозир бизда касаба союз аъзоларининг сони 60 га яқинлашиб қолди. Улар колхозда меҳнатни ташкил қилиш, социалистик мусобақани уюштириш, меҳнаткашларга ғамхўрлик қилиш соҳасида колхоз правлениесига яқиндан ёрдам бермоқдалар. Касаба союз аъзоларининг активлиги ва ташаббуси натижасида пенсия ёшидаги кишилар аниқлаб чиқилди ва уларга пенсия тайинланди. Ҳозир колхозимизда 312 киши пенсия олади. Бизда ҳар йили 15—20 га яқин колхозчи турли дам олиш уйлари, курортлар, санаторийларга юборилади. Лекин колхозимиз касаба союзи ишида ҳали камчиликлар йўқ эмас. Бу камчиликларни тугатишда область касаба союзи бизга ёрдам бериши керак. Лекин афсуски, улар колхозлардаги касаба союз ишлари билан жуда кам қизиқадилар, бизга ўз вақтида йўл-йўриқ кўрсатилиб турилса, ишимиз янада яхши бўлади.

Тошкент тўқимачилик комбинатининг донгдор ишчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Марҳамат Йўлдошева корхона касаба союз комитетининг хотин-қизларга қилаётган ғамхўрлиги ҳақида гапирди. Корхонада хотин-қизлар меҳнатини енгиллаштириш, уларнинг унумли меҳнат қилишини таъминлаш учун анчагина шароитлар яратилган. Лекин булар ҳали талабга тўла жавоб бермайди.

Ўрта Чирчиқ район касаба союз комитети раиси Пак Се Дин колхозчилар ва совхоз ишчиларига маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш ҳақида гапирди.

— Кўпгина хўжаликларда, — деди, у, — бойлик яратаётган азаматларга маданий-маиший хизмат яхши йўлга қўйилмаган. Бу, албатта, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга салбий таъсир этади. Мана Тошкент наслчилик совхозини олиб кўрайлик. Бу совхозда маиший комбинат қурила бошлаганига анча бўлди. Лекин бу иш ҳалигача охиригача етказилмади. Бундай камчиликларни тугатишда касаба союзлари актив роль ўйнашлари керак.

Конференция қатнашчилари область комсомол комитетининг секретари ўртоқ Лавринанинг гапларини айниқса диққат билан тингладилар. У ёшларни тарбиялашда жамоатчиликнинг роли ҳақида гапирди. Бу муҳим масалага панжа орасида қараётган айрим шахсларни, баъзибир колхоз ва совхозларнинг касаба союз раҳбарларини танқид қилди.

— Биринчи Оҳангарон совхози ишчилар комитетининг фаолияти билан қизиққанимизда, — деди, у, — жуда ачинарли фактларга дуч келдик. Бу совхозда ёшлар билан ишлаш, уларнинг ташаббусини қўллаб-қувватлашга яхши эътибор берилмас экан. Текширишда шу нарса маълум бўлдики, совхозда жуда кўп ёшлар ўз мутахассисликлари бўйича эмас, бошқа соҳаларда ишламоқдалар. Негаки, совхоз дирекцияси, партия ташкилоти, касаба союз комитети уларнинг истак ва орзуларига диққат билан қулоқ солмайди. Ёшларни ишга жойлаштириш билан астойдил қизикмайдилар. Ахир бу совхозда касаба союз мажлиси икки йилдан буён ўтказилмас экан. Бу ўтакетган масъулиятсизликнинг оқибатидир. Совхозда меҳнат интизоми паст.

Киров номли совхозда ҳам ёшлар билан ишлаш яхши йўлга қўйилмаган. Ёшлар бизнинг келажагимиз, орзу-умидимиз, уларга нотўғри муносабатда бўлиш кечирилмайдиган ҳолдир.

Оҳангаронда ги кўмир разрези машинисти Алиқулов разрез ишчиларига кўрсатилаётган маданий-маиший хизмат ҳақида сўзлади.

Музокарада яна кўпгина ўртоқлар — корхона раҳбарлари, ишлаб чиқариш илғорлари, фабрика, завод, қишлоқ касаба союзларининг раислари сўзга чиқдилар ва ҳозирги пайтда амалга оширилиши зарур бўлган вазифалар ҳақида гапирдилар. Область касаба союзи олдига талаблар қўйдилар.

Конференция ишида республика Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари И. М. Нажесткин, Халқ хўжалиги кенгаши раисининг ўринбосари П. В. Каймаков, Тошкент область ижроия комитетининг раиси Э. Т. Шайхов ўртоқлар қатнашдилар.

Конференцияда Ўзбекистон касаба союзлари советининг раиси М. А. Зоиров, Тошкент область партия комитетининг иккинчи секретари А. С. Пономарев ўртоқлар нутқ сўзладилар.

Конференция касаба союзлари область Советини сайлади.

Шу куни область касаба союзлари Советининг пленуми бўлиб ўтди. Пленум Тошкент область касаба союзлари Советининг раиси қилиб Г. К. Ҳайдаровани, секретарлари қилиб А. В. Браилов ва З. С. Содиқов ўртоқларни сайлади.

БУНЁДКОРЛАР

Икки йилдирки хўжаликда қурилиш жадаллаштириб юборилган. Эски уйлар ўрнида янги-янги уй-жойлар, муҳташам бинолар қад кўтармоқда. 1962 йилда бирорта тузукроқ бинога эга бўлмаган совхозда ҳозир ўнлаб ҳашаматли иморат бор.

«Дўрмон» совхозида ўтган уч йилда бир нечта икки квартирали турар-жой биноси, янги-янги молхоналар, устахона, гараж барпо этилди. Водопровод суви келтирилди. Қисқа вақт ичида совхозда янги ошхона, чойхона, магазин, нонвойхона қад кўтарди. Сентябрь ойининг биринчи ҳафтасида ферма ичи, марказий кўча, гараж, устахона, ички йўллар ҳаммаси бўлиб 14 минг квадрат метр ерга асфальт ётқизилди. Бунга 44,8 минг сўм сарфланди.

Шу кунларда совхознинг қўли гул бинокорлари 100 ўринли ўқиш зали, кутубхона, биллиардхона, 100 ўринли типовой болалар боғчаси қурилишини тугаллай деб қўйдилар. Бу биноларни Улуғ Октябрь байрами кунигача фойдаланишга топширишга астойдил ҳаракат қилишяпти. Бундан сал илгари, 120 та уйни газлаштирдилар.

Қаҳҳор Раҳматуллаев, Р. Исроилов, Н. Утепов ўртоқлар раҳбарлигидаги комплекс бригадалар йил охиригача яна 200 тонна минерал ўғит сиғадиган омбор, ўн оила учун янги уйлар, радиоузел, почта, телефон учун янги бино, 300 ўринли клубни қуриб битказиш учун кучга-куч, ғайратга-ғайрат қўшиб меҳнат қилмоқдалар.

Ҳа, бунёдкорлар совхоз посёлкаси ҳуснига-ҳусн қўшмоқдалар.

И. РУСТАМОВ,
Оржоникидзе райони.

Суратда: отахон ёзувчилардан Ойбек, Ғафур Ғулом, Уйғун ва Абдулла Қаҳҳор семинар қатнашчилари билан суҳбатлашмоқдалар.

В. Сироткин фотоси.

ЁШ ҚАЛАМКАШЛАР АНЖУМАНИ

Куни кеча Ҳамид Олимжон номидаги Адабиётчилар уйида ўз ишини бошлаган ёш ёзувчиларнинг республика семинар-кенгаши адабиётга дадил кириб келаётган ижодкорлар олдида турган вазифаларни муҳокама қилди. Ўзбекистон халқ шоири, атоқли санъаткор Уйғун кенгашни очиб, анжуман иштирокчиларини қизгин табриклайди. Кейин республика Ёзувчилар союзи Правлениеси раисининг ўринбосари Асқад Мухтор «Юксак ғоявийлик ва бадиий маҳорат сари» деган мавзуда доклад қилди.

Сўнгги йилларда адабиётимизга ёш ижодкорларнинг янги сафи келиб қўшилди. Ўлмас Умарбеков, Эркин Воҳидов, Жонрид Абдуллахонов, Абдулла Орипов, Шукур Холмирзаев, Ойдин Ҳожиева кабилар ўзларининг роман, қисса ва ҳикоялари, поэма ва шеърлари билан ўқувчилар қалбига йўл топа олдилар. Ҳар бир ижодкорнинг ўз овозига эга бўлиши жуда муҳим.

— Адабиёт — ҳавасга кириладиган шон-шуҳрат боғчаси эмас, — деди нотиқ, — менимча, адабиёт ёниш демакдир. Ёш ижодкорлар ҳақида қувончиб гапириш билан бирга улар йўл қўяётган камчиликлар тўғрисида ҳам айтиб ўтиш керак. Кўп ёшлар асарида қаҳрамонлар ҳаёти автор ҳаётига қараганда анча нурсиз ва жўн бўлиб қоляпти. Бу эса гоҳо, бор ҳаётий тажрибалар ҳам қоғозга туширилмаётганлигидан далолат беради.

Ёшларга хос бўлган камчиликлардан яна бири кўриниб турибди: ёш ёзувчи ўзининг биринчи қиссаси ёки ҳикоялар тўпламини чиқаради. Бу билан унинг номи кўпчиликка танилади, чақноқ юлдуздек ялт этиб кўриниб қолади. Лекин биринчи асарни ўқувчиларга тақдим этиш билан иккинчисини бошлаш ўртасидаги «нафас ростлаш» даврида ёш ёзувчи шошилиб қолади, натижада ўқувчининг ихлосини қайтариб қўяди. Бошловчи ижодкор шон-шуҳратга берилиб кетмаслиги, шошилмаслиги зарур. Негаки, ҳар бир асар ўзича янгиликдир. Бир қолип билан иккита асар ёзган ижодкор ҳеч нима ютмайди.

Асарда ҳаёт фалсафаси, ҳаёт чўғи бўлмаса у китобхонга завқ беролмайди. Адабиёт — кенг майдон. Лекин бу майдонда «юк» ҳамманинг елкасига бирдек тушади. Талаб тошини катта ёзувчиларга каттароқ, кичикларига кичикроқ қўйиш мумкин эмас.

Нотиқ сўзининг охирида ёш қаламкашларга ижодий муваффақиятлар тилайди.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари ўртоқ С. Йўлдошев ўз докладида ёш қаламкашлар олдида турган вазифалар ҳақида гапиради. Чўлқуварлар меҳнати, пахтакорлар жасоратини тараннум этиш бошловчи ижодкорларнинг муқаддас бурчи эканлигини айтади.

Ўзбекистон халқ шоири Ғафур Ғуломнинг самимий тилакларини семинар қатнашчилари завқ билан тингладилар. Кекса шоир йигирманчи йилларнинг машаққатли дамлари, ўзи ва тенгдошларига ижод йўлини кўрсатиб берган ҳаёт университети ҳақида гапиради ва ёшларни ҳаётни чуқур ўрганишга чорлайди. Ҳозир шундай даврки, ижодкор жуда билимдон киши бўлиши керак. Унинг ўзи ўрганмаган бўлса, бошқаларга ўргатиши мушкул.

Семинар қатнашчилари улкан адиб Ойбекнинг табригини гулдурос қарсаклар билан қарши олдилар. Ҳурматли ёзувчи ёшларни партия ва Ватан хизматига содиқ бўлишга чақиради.

Ёш ёзувчиларнинг республика семинар-кенгаши 18 сентябргача давом этади. Проза, поэзия, драматургия секцияларида 20 дан ортиқ ёш қаламкашлар ижоди муҳокама қилинади. Семинар қатнашчилари катта қурилишларга, шаҳримизнинг диққатга сазовор жойларига борадилар. Абдулла Қаҳҳор, Уйғун, М. Шайхзода, С. Бородин каби ёзувчилар билан учрашувлар ўтказадилар. Семинар ёш қаламкашлар ижодининг равнақ топишига катта ҳисса қўшиши аниқ.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР
ОДАМЛАР
ВОҚЕАЛАР

ТАСС БАЁНОТИ

Икки қўшни давлат — Ҳиндистон билан Покистон ўртасида яқинда Кашмир районида қуролли можаро бошланиб кетганлиги совет матбуотида хабар бериб ўтилган эди. Кескинлик бўшаши у ёқда турсин, балки, кейинги хабарларга қараганда, уруш ҳаракатлари тобора кенгаймоқда, бу ҳаракатлар райони Кашмир доирасидан ҳам чиқиб кетди. Кашмирдаги жангларни тўхтатиш тўғрисида 1949 йилги Ҳиндистон—Покистон битимида белгиланган линия ҳақиқатда бир неча жойда бузилди. Уруш ҳаракатларига ҳар иккала томондан катта ҳарбий қўшилмалар ишга солинди, уруш ҳаракатларида танклар ва авиация ишлатилмоқда.

Чет эл телеграф агентликларининг хабар қилишларига қараганда, Покистон қўшинлари Ҳиндистон территориясининг бир неча ўн километр ичкарисига кириб кетди. Рейтер агентлигининг 6 сентябрда берган хабарида айтилишича, айни вақтда Ҳиндистон мудофаа министри Я. Чаван парламентда гапириб, «Ҳиндистон қўшинлари Панжобда Лохур атрофларида давлат чегарасидан ўтдилар» деди. Ҳиндистон авиацияси Ғарбий Покистон районига жанговар топшириқлар билан учмоқда. Телеграф агентликларининг хабарларида айтилишича, Ҳиндистон бош министри Кашмирдаги вазиятга «Ҳиндистон билан Покистон ўртасида бўлаётган чинакам уруш» деб баҳо берди. Покистон президенти Аюбхон 6 сентябрда радио орқали гапириб, айтдики: Покистон «уруш ҳолатида турибди», «Мамлакатда фавқулодда ҳолат жорий қилинди». Қурбон бўлаётган кишиларнинг сони кундан-кунга кўпайиб бормоқда. Фақат солдатларгина эмас, шу билан бирга тинч аҳоли ҳам ҳалок бўлмоқда. Осиёнинг шу районида вужудга келган жиддий аҳвол ҳозир мана шундай.

Шу нарса шубҳасизки, Кашмир районидаги қуролли можаро томонларнинг ҳеч бирига — Ҳиндистонга ҳам, Покистонга ҳам манфаат келтириши мумкин эмас. Шу райондаги воқеаларнинг ҳозирги ривожланиши мустамлакачилик асоратидан қутулган давлатларни бир-биридан ажратишга ва бир-бирига қарама-қарши қилиб қўйишга интилаётган ташқи кучларгагина қўл келади. Бу кучлар Ҳиндистон билан Покистонни бир-бири билан урушитиришга интилиб, улар ўртасида яхши қўшничилик муносабатлари ўрнатилишига тўсқинлик қилмоқ учун Кашмир масаласидан фойдаланишга ўтмишда ҳам неча марталаб уриниб кўрган эдилар. Улар ҳозир ҳам тинчликнинг мустаҳкамланишидан бениҳоя манфаатдор бўлган Ҳиндистон ва Покистон халқларининг миллий манфаатларига зид бўлиб тушаётган ўз мақсадларини кўзлаб, Ҳиндистон билан Покистонни қон тўкишни кенгайтиришга гиж-гижламоқдалар. Ҳиндистон ва Покистон халқларига ўз давлатларини ривожлантиришнинг кўпгина мураккаб ва муҳим проблемаларини ҳал этмоқ учун тинчлик керак.

Осиёдаги иккита катта давлат — Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги қуролли можаро янада кенгайиш йўлидан бораётганлиги Жанубий ва Шарқи-Жанубий Осиёда АҚШнинг Вьетнам халқига қарши агрессияси натижасида вужудга келган ва шусиз ҳам кескин бўлган вазиятни тағин ҳам кўпроқ алангалатмоқда.

Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги ҳарбий можаро тинчликни сақлаш ишини ҳамиша қадрлаб келган Совет Иттифоқини жиддий ташвишга солмоқда. Совет Иттифоқи чегараларига бевосита туташган районда шу можаро содир бўлаётганлиги бундай ташвишни тағин ҳам кучайтирмоқда.

Совет Иттифоқи суверен давлатлар ўртасидаги низоли масалалар музокаралар олиб бориш йўли билан, тинч воситалар билан ҳал этилсин, деб талаб қилиб келди ва талаб қилмоқда. Совет кишилари Ҳиндистон—Покистон можаросида вужудга келган аҳволнинг бутун мураккаблигини тушуниб, Ҳиндистон билан Покистон давлат арбоблари қуролли можаронинг авж олиб кетиши натижасида келиб чиқадиган оғир оқибатларни англаган ҳолда реализм асосида чидам билан иш олиб борсалар, Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги низоли масалаларни тинч йўл билан ҳал қилиш имкониятини топиш мумкинлигига ишонадилар.

ТАСС қуйидагиларни айтишга вакил қилинди: Совет ҳукумати иккала томонни — ўзининг қўшилмаслик сиёсати халқаро миқёсда кенг эътироф қилинган Ҳиндистонни ҳамда Покистонни — уруш ҳаракатларини дарҳол тўхтатишга ва 1949 йилда Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги битимда жангларни тўхтатиш тўғрисида белгиланган линиянинг нариёғига ўз қўшинларини олиб бориб қўйишга, қўшинларни уруш ҳаракатлари бошланмасдан олдин турган территориясига қайтаришга чақирди.

Совет Иттифоқи Ҳиндистон билан Покистон Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Устави ва Бандунг принциплари руҳида ҳаракат қилиб, можарони тинч йўл билан бартараф қилиш хусусида музокаралар бошлайдилар, деб кутади. Совет ҳукумати, ҳар иккала томон Совет Иттифоқининг эзгу ният билан ҳамкорлик қилишига ёки одатдаги ибора билан айтганда ҳар иккала томон фойдали деб топсалар, Совет Иттифоқининг холис ҳиммат кўрсатишига умид қилишлари мумкин, деб айтди.

Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги ҳозирги можарони бартараф қилиш кечиктириб бўлмайдиган ишдир. Бу ҳол эътироф қилинаётганлиги, жумладан, Хавфсизлик Кенгашининг 4-6 сентябрдаги мажлисларида бир овоздан қабул қилинган резолюцияларда ўз ифодасини топди.

Ҳар иккала томоннинг сабрли бўлиши ва холис ният билан иш қилиши воқеаларнинг хатарли йўлга тойиб кетишига йўл қўймасликка ва можарони тинч ҳал қилиш йўлини топишга ҳеч шубҳасиз имконият беради. Совет Иттифоқида умид билдириб шуни айтмоқдаларки, Ҳиндистон ва Покистон раҳбарлари Ҳиндистон ва Покистон халқлари дўстларининг овозига қулоқ солурлар. Совет ҳукумати яна шу нарсага ҳам умидвордирки, Ҳиндистон ва Покистон давлат арбобларининг аҳволни тушунишдаги ва унга баҳо беришдаги донишмандлиги тантана қилажак ва икки қўшни мамлакат ўртасида тинчлик яна тикланажак.

ЎЗ ҲУҚУҚЛАРИНИ ҲИМОЯ ҚИЛИБ

ҲАРБИЙ ЗАВОДЛАРДА ИШ ТАШЛАШ

КАНБЕРРА. Австралияда ҳарбий заводлар ишчилари иш ташладилар. Фишерменс — Бендаги авиация заводи, ҳарбий денгиз флотининг Вилькиамстаундаги кемасозлик доклари, Мерибирнонгдаги артиллерия заводи, Мельбурн атрофидаги ўқ-дорилар заводи, Брансуик ва Мельбурндаги ҳарбий кийимлар фабрикалари ҳамда бошқа корхоналарнинг ишчилари иш ҳақи оширилишини, меҳнат шароити яхшиланишини талаб қилиб, ишни тўхтатиб қўйди.

КУРАШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

БУЭНОС-АЙРЕС. Аргентинадаги хусусий нефть компанияларининг ишчилари ишдан бўшатилган ўртоқларининг ишга олинишини талаб қилиб, икки ҳафтадан ортиқ вақтдан бери иш ташламоқдалар. Давлат нефть корхоналари касаба союзлари федерацияси уларни актив қўллаб-қувватламоқда.

ИШЧИЛАР БИРДАМЛИГИ ҲАФТАЛИГИ

РИМ. Италия Коммунистик Партияси Марказий Комитетининг чақириғига биноан, Миланда «Ишчилар синфи бирдамлиги ҳафталиги» бошланди.

«Бирдамлик ҳафталиги» ўтказилиши муносабати билан Италия Компартияси Марказий Комитети махсус брошюра нашр этди. Брошюрада Компартия ишчилар синфини монополиялар ва ҳукуматнинг сиёсатига қарши ҳужумни кенг авж олдиришга чақиради.

КЕМАЛАРДА ИШ ТЎХТАБ ҚОЛДИ

ЛОНДОН. Ливерпуль докерларидан мингдан ортиқ киши иш ҳақининг оширилишини талаб қилиб, забастовка эълон қилдилар. Забастовка натижасида 8 кемада иш тўхтатиб қўйилди.

Глазго докерларидан 350 киши ва Бертон шаҳридаги автопокришкалар ишлаб чиқарувчи завод ишчиларидан 400 га яқин киши забастовка бошладилар. (ТАСС).

АНТИКОММУНИЗМ СЎҚМОҚЛАРИ

ХАЛҚАРО ТЕМАДА

Буржуа оламининг идеология осмонида «психология урушига» печан кишилар—«учар юлдузлар» тез-тез пайдо бўлиб туради. Уларнинг кўпчилиги навбатдаги «назария»ни кўтариб, бир-икки хирагина нур сочадию, кейин дом-дараксиз йўқ бўлиб кетади. Баъзи бир «ёруғ юлдузлар» эса ҳаммани зериктириб, узундан-узоқ йўл чизиб қолдиради. Масалан, профессор Людвиг Фон Мизес қаторасига бир неча йил ўзининг жуда кўп китоблари билан америка жамоатчилигининг бошини қотирди. Уни «эркин корчалонлик принципининг энг сўнгги вакили», яъни капитализмнинг сўнгги анча ошкор ҳимоячиси, деб аташарди. У баъзилар капитализмни унинг «ўзгариб кетганлиги» ҳақидаги афсона гаплар билан оқлашга бекор уринаяптилар, деб пўнғиллаб қўярди. «Капитализм» сўзи бунинг оқибатида ифлос сўзга айланди, деб ҳасрат қиларди Мизес. Бу ўринда мунозара қилмай қўя қолайлик. Капитализм ҳақиқатан ҳам ўз обрўсини аллақачонлар йўқотиб қўйди. Бунинг сабаби, буржуа тузуми жарчиси бўлган олимларнинг кўпчилиги капитализмни ҳимоя қилишнинг аввалги бепарда усулларидан воз кечганлигида эмас, албатта. Дунё ўзгарди, бошқа бир ижтимоий система кучқудратга тўлиб, тарих оқшомида ботиб бораётган ижтимоий тузумнинг ярамас томонлари ва тузалмас қарама-қаршиликларини аниқ далиллар билан аёвсиз фош этди. Худди шунинг учун ҳам капитализмнинг анча узоқни кўзлайдиган тарафдорлари умри тугаб бораётган ижтимоий системани қайта оқлашнинг янги, нозик усулларини қидиришга мажбур бўлаяптилар.

Коммунизмнинг асосий кучи — бу унинг ғояларидир. Коммунистик ғоялар Ғарбда ва Шарқда, бутун дунёда кишиларни тобора кўпроқ тўхтовсиз жалб қилмоқда. Хўш, бу қудратли кучга қандай зарба бериш, унинг зўр таъсирини нима билан тўхтатиб қўйиш керак? Антикоммунистик пропаганда корчалонлари ҳозир ана шу мушкул масалаларни ҳал қилишга уриняптилар.

Капитализмнинг эски «маънавий бойликлари» аллақачонлароқ ўз жозибасини йўқотган. Америкалик собиқ корхона эгаси, ҳозир эса публицист Теодор Куинн очкўз бизнесменларни «жамиятнинг ихтиёрсиз душманлари» деб атайди. Куинн «ихтиёрсиз» деганч билан уларни айбламоқчи эмас ахир, корхона эгасидан, сен ўз фойдангни кўзлама, деб талаб қилиб бўлармиди? Лекин улар ҳарқалай «душман», чунки саноат-молия корпорацияларининг хўжайинлари фойда орқасидан қувиб, жамият манфаатларини ана шу фойдага қурбон қиляптилар... Пировардида Куинн шундай хулосага келади: монополиялар ҳукмронлиги АҚШ ни чуқур маънавий кризисга, идеология кризисига олиб келди.

Хўш, ҳозирда Ғарб сиёсатчилари ва идеологлари коммунистик ғояларга қандай «маънавий бойликлар»ни қарши қўймоқдалар?

Аввало шуни айтиш лозимки, бу ерда гап қандайдир реал нарсалар, ҳақиқатан мавжуд бўлган маънавий бойликлар тўғрисида эмас, аксинча, ҳозирги замон капиталистик жамиятининг амалдаги ғоявий қашшоқлигини яширадиган бир ниқоб ҳақида боряпти. Буржуа тузумини ёқловчилар, асосан антикоммунизмга, коммунизмга нисбатан душманлик, уни тан олмаслик руҳини пропаганда қилишга таянадилар.

Капитализмни ҳимоя қилаётган олимлар Ғарб дунёсида кишининг ақли ва юрагини ўзига жалб қила оладиган позитив ғоялар йўқ, деб бонг урадилар. Улар худди жар ёқасига келиб қолган кишиларни эслатади. Эндиликда капитализмни гўё у «халқ тузуми»га, «иқтисодий инсонпарварлик» системасига, «умумий фаровонлик» жамиятига айланди, деб даъво қиладиган турли назарий кўринишлар ёрдамида оқлаш беҳуда бир иш эканини кейинги ўн йилликлар очиқ кўрсатди. Ана шу хилдаги барча назариялар тагида XX аср иккинчи ярмида капитализм табиатида катта ўзгариш бўлди, бу ўзгариш қандайдир «янги жамият»нинг туғилишига олиб келади, деган тезис ётади. Бу «жамият» гўё одатдаги капитализмга ҳеч ўхшамайди, шунинг учун ҳам социолог ва экономистлар олдида капитал мамлакатларида рўй бераётган туб ўзгаришларни ўрганиш вазифаси турибди, деган сафсата гаплар кенг тарқалди.

Кейинги вақтда буржуа сиёсатчи ва идеологлари капиталистик системани оқлаш бўйича навбатдаги кампанияни ўтказиш учун зўр бериб янги позиция тайёрламоқдалар. Капитализмни ёқлаш аввалари «яхши капитализм» ва «шубҳасиз ёмон коммунизм»нинг мавжудлигига асосланган эди. Энди эса улар одатдаги бу усулдан воз кечиб, унинг ўрнини жамият тараққиётининг тарихий тақдири ҳақидаги масалага тамоман янгича ёндошиш билан алмаштирмоқчи бўляптилар. Капитализм билан коммунизм ўртасидаги доимий рақобат ва туб фарқлар ўтмишда қолиб кетди, деган назария анча кенг тарқалди. Ана шу доктрина авторлари «келажак тўлқинида» ҳар икки социал система бир-бирига томон маълум эволюцион ҳаракат қилиб, ягона бир жамиятга қўшилиб кетади, деб ишонтирмоқчи бўладилар.

Америка социологлари З. Бржезинский ва С. Хантингтон шу қарашнинг моҳиятини баён қилиб, уни буржуа социологиясида «совуқ уруш»нинг дастлабки йилларида ҳукмрон бўлган «ё қора, ё оқ» принципига қарши қўйдилар. Шу принцип ўрнига, дейишади улар эндиликда америка ва совет жамиятининг «ўсиб бораётган ўхшашлиги» ҳақидаги назария майдонга келди. Ана шу пардозланган «назария»нинг маъносини улар қуйидагича баён қилишади. «Назария»нинг асосий тезисига кўра, СССР ва АҚШ бир-бирларига тобора ўхшаб бораётган эмишлар. Бунда социал системалар характерида рўй бераётган ўзгаришлар фақат бир томонга тегишли, яъни шу ўзгаришларнинг деярли ҳаммаси Совет Иттифоқида бўлаётир, деб даъво қилинмоқда. Ана шу қараш тарафдорлари, Америка Қўшма Штатлари бой ва эркин давлат, Совет Иттифоқи эса аста-секин худди шундай бой ва эркин давлатга айланиб боряпти, деб вайсамоқдалар. Кейинги йилларда капитализм малайлари бўлган олимлар томонидан зўр бериб тарқатилаётган «ўхшашлик» назариясининг асл моҳияти ана шунда. Бу назария олимлар хонада ўтириб тўқиб чиқарган абстракт бир нарса эмас. У қатор капиталистик давлатларнинг сиёсий позицияларини ишлаб чиқишга, айниқса бутун дунёдаги буржуа пропагандаси характерига муайян даражада таъсир кўрсатаётир.

«Ўхшашлик» назариясининг мақсадлари капитализмни ҳимоя қилишдангина иборат эмаслигини тушуниш қийин эмас. Бу назария шунингдек антикоммунистик мақсадлар учун ҳам каттагина хизмат қила олади. «Яқинлашув» жараёнини мазкур «назария» тарафдорлари қандай тасвирлайдилар? Улар фикрича, социалистик давлат, аввало Совет Иттифоқи табиатидаги «динамик» ўзгаришлар уни ҳозирдаёқ «турғун» бўлиб қолган «бой ва эркин» жамиятнинг америкача яшаш намунасига яқинлаштирар эмиш.

«Ўсиб бораётган ўхшашлик», аниқроғи капитализмнинг социализмни ютиб юборишига бундай умид боғлаш қанчалар реакцион бўлса, шунчалар хом ҳаёллик ҳамдир.

Турмушнинг ўзи гўё келажакдаги жамият намунаси бўлмиш «ўзгариб кетган капитализм» фолбинларини аёвсиз жазоламоқда. Илвираб қолган капиталистик система тараққиётидаги зиддиятлар тобора кескинлашяпти. Монополиялар даромади ортиб бораётир. «Ю. С. ньюс энд Уолрд рипорт» журнали берган маълумотларга кўра, 1964 йилда америка корпорациялари олган фойда (солиқ тўланмасдан бурун) тахминан 57 миллиард доллар миқдорида бўлган.

АҚШ янги бюджетининг харажатлар қисми 1966 молия йили учун 99,7 миллиард доллар миқдорида белгиланди. Ҳукумат барча даромадларининг ярми аҳолидан олинадиган солиқлардан иборат бўлиб, корпорациялардан олинган солиқлар эса атиги 27,6 миллиард долларни ташкил этади. Ҳукумат харажатлари ва айниқса ҳарбий харажатлар (улар барча бюджет сарфларининг ярмидан кўпроғини ташкил қилади) йирик монополияларнинг бойишида муҳим манба ҳисобланади. Капитализмнинг шу йирик мамлакатидаги «социал адолат»га келганда эса уни характерловчи бир неча рақамлар келтириш кифоя.

АҚШ савдо министрлиги берган маълумотга қараганда америка оилаларининг энг кам даромад оладиган бешдан бир қисмининг даромади 1960 йилда бутун мамлакат аҳолиси шахсий даромади йиғиндисининг 5 процентдан ҳам камроғини ташкил этган. Ваҳоланки, энг юқори даромадли оилаларнинг бешдан бир қисми эса 45,5 процент миқдорида даромад олган. АҚШ президенти ўзининг бюджетга оид сўнгги мактубида «қарийб 35 миллион америкалик камбағалликда яшаб келмоқда» деб тан олди.

Тўғри, АҚШ да ўртача турмуш даражаси анча юқори ҳисобланади. Лекин, «ўртача» сўзи халқ оммаси ҳақиқий турмушини ифодаламайди. АҚШ да ишсизлик масаласи аввалгидек ҳал қилинмасдан қолиб келмоқда. Америка касаба союзларининг машҳур ўнг раҳбари Дж. Мини яқинда Браун университетида сўзга чиқиб, 1964 йилда, яъни «энг кўп фойдалар олинган йилда халқимизнинг беш процентидан ортиқроғи ишсиз эди» деб тан олди.

Ҳа, капитализм мамлакатларидаги социал «адолат» фақат буржуа идеологларининг китобларидагина мавжуд.

Ҳозирги замон капитализми кўп жиҳатдан ўтган аср капитализмига ўхшамайди. У ривожланиб, ўзгариб боряпти, бироқ бу ижтимоий-иқтисодий формациянинг эксплуататорлик табиати аввалдагича қолаверади. Икки ижтимоий системанинг «ўсиб бораётган ўхшашлиги» тўғрисидаги гап-сўзлар, буржуа пропагандистлари капитализмнинг эксплуататорлик табиатини ниқоблаш учун ҳеч нарсадан, ҳатто ўзларига ёт бўлган шиорларни ўғирлаб олиб, капитализмни фақат янги ижтимоий тузум — социализмга хос бўлган хусусиятлар билан бежашдан ҳам тоймаётганлигини намойиш қилмоқда. Лекин бундай пропагандистик атр-упа қартайиб қолган капитализмни ёшартира олмайди, албатта.

Г. ХРОМУШИН.

ДЎСТЛИГИМИЗ БУЗИЛМАСДИР!

Ўзбекистон пойтахти меҳнаткашлари қардош болгар халқининг миллий байрами — Озодлик кунини тантанали нишонладилар. Бу муҳим воқеага бағишланиб, 8 сентябрда Тошкент шаҳар ва области жамоатчилиги вакилларининг йиғилиши ўтказилди.

Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. А. Абдуразоқов «Болгарияда социалистик революциянинг 21 йиллиги» деган темада доклад қилди.

Барча совет кишилари каби Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам болгар халқининг ўз мамлакати экономикаси ва маданиятининг турли соҳаларида эришган ажойиб ютуқларидан чин кўнгилдан қувонмоқдалар. Улар миллий байрам кунида болгариялик дўстларига бахт-саодат ва фаровонлик тилайдилар. Йиғилишда «Ташсельмаш» заводининг слесари, коммунистик меҳнат зарбдори Н. И. Соколов, Калинин районидаги Карл Маркс номли колхознинг раиси Ғ. Абдуллаев ва бошқалар сўзга чиқиб ана шу ҳақда гапирдилар.

Нотиқлар Ўзбекистон билан Болгария ўртасидаги дўстона алоқалар йил сайин мустаҳкамланиб ва ривожланиб бораётганлигини айтиб ўтдилар. Тошкент ва Андижон областлари меҳнаткашлари билан Болгариянинг Хасков ва Ямбол округлари меҳнаткашлари ўртасида традиция бўлиб қолган социалистик мусобақа бунга ёрқин мисол бўла олади. Ўзбекистондаги завод, фабрика, колхоз ва совхозларнинг коллективлари халқ Болгариясидаги бир-бирига боғлиқ корхоналар ва қишлоқ хўжалик кооперативлари билан чамбарчас алоқа боғлаганлар.

Тошкентда ўқиётган болгариялик аспирантлар ва студентлар партия ташкилотининг секретари П. Г. Журов йиғилишда сўзга чиқди. Тўпланганлар унинг нутқини қизғин кутиб олишди.

Йиғилиш қатнашчилари Софиядаги Болгар-совет дўстлиги умумхалқ комитети ва Хасков шаҳридаги Болгар-Совет дўстлиги округ комитети номига табрик хатлари йўлладилар. (ЎзТАГ).

Суратларда: (чапда) Куба Республикасининг Лас Вильяс Вилоятида қурилаётган «РобустианоЛеон» гидроэлектр станцияси электр қуввати бера бошлади. Қурилишнинг уч навбат қисмидан иккитаси ишга тушди. Станция ҳозирги замон асбоб-ускуналари билан жиҳозланган. Сиз суратда шу станциянинг диспетчер хонасини кўриб турибсиз.

(Ўнгда): газеталар шарқий Анд тоғларида Перу партизанларининг ҳаракати активлашгани тўғрисида ёзмоқдалар. Мана бу киши партизан отрядининг командири Луисде ла Пуенте Уседадир. Унинг ёши 36 да, касби адвокат. Сўллар революцион ҳаракатининг бош секретари Пуенте яқинда: «Халқимизни озодликка олиб чиқишнинг бирдан-бир йўли — халқ ташкилотларииягона фронтининг қуролли қўзғолонидир» деб айтди.

Пренса-Латина — ТАСС фотолари.

Пойтахтимизнинг энг кўркам ва гўзал кўчаларидан бири — Навоий кўчасининг ҳуснига-ҳусн қўшиляпти. Охунбобоев номли майдон яқинида яна иккита кўп қаватли бино фойдаланишга топширилди. Суратда: Навоий кўчаси.

А. Палехов фотоси.

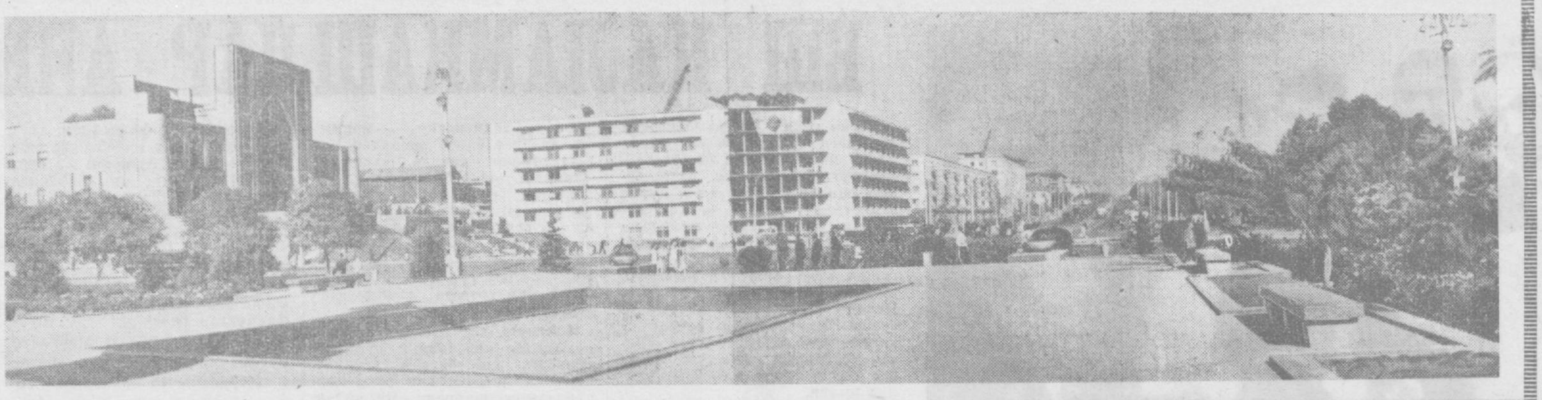

ЖУРНАЛ ИЛОВАСИ

Урта Осиё республикаларида араб тилини ўрганишга қизиқиш катта. Республикамиз пойтахти Тошкентдаги бир неча мактабда бу тил ҳозир дарс сифатида ўқитиляпти. В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университетининг шарқ факультети ташаббуси билан жойларда араб тилини ўрганиш тўгараклари ташкил этилди.

Бу борада «Азия ва Африка сегодня» номли журнал редакцияси ҳам ибратли ташаббус бошлаб берди. Кўпгина журналхонларнинг илтимоси билан араб тилини ўрганувчилар учун журналда қўшимча илова берилабошланди.

Қўшимча иловаларда, шунингдек, Африка, ва Осиё халқларининг урф-одатлари, тили, санъати ҳақида ҳам қизиқарли мақолалар ёритилмоқда.

ФУТБОЛ

МУҲИМ ҒАЛАБА

Москванинг Марказий Армия спорт клуби ва «Пахтакор» футболчилари мамлакат чемпионатида жами етти марта учрашганлар. Бунинг икки мартасида ҳамшаҳарларимиз ғалаба қозонишган, бир матч дуранг бўлиб тугаган, тўрт учрашувда эса пойтахт футболчилари устун келишган. Тўплар айирмаси ҳам москваликлар фойдасига. Аммо кеча стадионга йиғилган 60 минг томошабин ҳам, футболчиларнинг ўзи ҳам буни сира хаёлларига келтирганлари йўқ. «Пахтакор» футболчилари майдонга фақат, фақат ғалаба қозониш ниятида тушдилар.

Ўйиннинг бешинчи минутида майдон эгаларининг актив ҳужумидан эсанкираб қолган армия футболчилари тўпни кетма-кет бурчакдан тепади. 13-минутда В. Тожиров 12 метрлардан тўпни баландлатиб юборди. Ташаббус майдон эгаларида. Ишқибозлар мана, мана ҳозир тошкентлик футболчилар ҳисобни очишади, деб гол бўлишини сабрсизлик билан кутдилар. 27-минутда армия спортчилари қоидани бузишади. 30 метрлар чамасидан Г. Красницкий кучли зарб билан ҳисобни очади.

Ўйиннинг иккинчи ярми ҳам ҳамшаҳарларимизнинг тўла устунлигида ўтди. Х. Раҳматуллаев ғалабани мустаҳкамлади. «Пахтакор» кеча чиройли ва мазмунли ўйин кўрсатди. Стадион радиоузели орқали эса пахтакорчилар капитани Геннадий Красницкийга СССР спорт мастери унвони берилгани эълон қилинганда ишқибозлар бу хушхабарни гулдурос қарсаклар билан кутиб олди.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

АСАЛАРИ ВА ДОРИ-ДАРМОНЛАР

Халқ асрлар мобайнида табиатда турли даволаш усулларини тўплаб келган. Улардан айримлари вақт ўтиши билан эскирган ва унутилган, бошқалари эса масалан, асалари асали ва заҳари ҳозирги кунгача ўз аҳамиятини сақлаб қолган.

Н. И. Пирогов номидаги Москва Давлат медицина институтининг хирургия клиникасида 1943 йилдан бошлаб апитерапия (юнонча «апиде» — асалари ва «терапия» — даволаш)ни қўллаб келмоқдалар.

Асалари углеводлар, оқсиллар, ёғлар, витаминлар, минерал тузлар, эфир ёғлари, фитонцидлар ва микроэлементлар бўлган ўсимлик нектари ва чанглари билан озиқланади. Нектардан асал ҳосил бўлади, гул чанги эса асалари инида мураккаб химиявий ўзгаришларга дуч келиб ўзига хос бир моддага айланади.

Асалда организм осон ҳазм қиладиган углеводлардан бири — узум шакари (глюкоза) кўп бўлади. Бу модда одамнинг юрак мускулларининг озиқланиши учун зарур бўлган ва модда алмашувига яхши ёрдам берадиган кўпгина ферментларга эга. Асалда одам учун зарур бўлган кальций, натрий, калий тузлари, магний, темир, фосфор, В группа витаминлари, С витамини, каротин (А провитамини) ҳамда антибиотиклар бўлади.

Даволаниш мақсадида қўлланадиган асал меъда шираси ажралиб чиқишини тўхтатади ичак фаолиятини яхшилайди. Шунинг учун врачлар асални кислоталик даражаси ортиқча бўлган беморларга буюришади. Асал юрак-қон томири касалликларида, юқори нафас олиш йўллари, ўпка касалликлари, асаб системаси ва жигар касалланганда яхши ёрдам беради. У жуда каллорияли (100 грамм асал 335 каллория беради). Шунинг учун қувватга кира бошлаган, камқонли кишиларга тавсия этилади.

Асални қанча миқдорда истеъмол қилишни билиш муҳимдир. Буни врачлар бемор организмининг индивидуал хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда белгилайдилар. Катта кишилар учун бир кунда 50 граммга яқин асал кифоя қилади. Уни икки-уч марта овқатдан бир ярим-икки соат илгари истеъмол қилиш керак.

Бироқ асал юқори каллорияли бўлганлиги ва кўплаб углеводларга эгалиги учун семиз ҳамда шакар диабет касали бўлган кишиларга фойда бермайди, балки зарар келтиради. Бундан ташқари айрим кишиларда асалга нисбатан индивидуал ўта таъсирчанлик, яъни идиосинкразия пайдо бўлади. Шундай вақтда асални бироз-гина истеъмол қилиш ҳам кўнгил айнашига, эшак еми тошишига, ҳароратнинг кўтарилишига, ич кетишига олиб келади. Бундай кишиларга асал зарарлидир.

Гул чангида ҳар хил витаминлар, айниқса каротин (А провитамини) кўп. Унда бу модда сабзидагига қараганда 20 баравар кўп. Ана шунинг учун ҳам гул чангини асал ва сариғ ёғ билан қўшиб болаларга ва соғаётган беморларга беришади.

Прополис — асаларилар дарахт ўзакларидан йиғадиган смоласимон моддалар қоришмаси йирінг бойлашнинг олдини олиш хусусиятига эга. Тадқиқотлар шуни кўрсатдики, прополис стрептокок, стафилокок, ичак, ич терлама касаллиги таёқчалари ва бошқа микроорганизмларни ҳалок қилади. Врачлар унинг суйилтирилган эритмасини, мойини тери касалликларини даволашда ҳам қўлланишади.

Асал берадиган арилардан олинадиган маҳсулотлар ичида энг қимматбаҳоси асалари заҳари — апитоксиндир. Асалари заҳари кучли асал ҳидига ва аччиқ таъмга эга. У совуққа чидамли, 24 соат мобайнида ўткир ишқор ва олтингугурт кислотаси эритмаси таъсирига ҳам берилмайди. Агар асалари заҳарини ичдан қабул қилинса, ошқозон-ичак йўлидаги ферментлар таъсирида тезда парчаланиб кетади. Бактерияларнинг ривожланишини тўхтатиш ва уларни ҳалок қилиш хусусиятига эга бўлган асалари заҳари энг кучли зарарсизлантирувчи воситалардан бири ҳисобланади.

Киши организмига бу заҳар икки хил таъсир қилади. Биринчидан, чаққан жойида шиш, оғриқ, қичима пайдо қилади. Иккинчидан, организмга умумий таъсир қилиб, у заҳарнинг миқдори ва киши организмнинг ўзига хос хусусиятларига боғлиқдир.

Асалари заҳари билан заҳарланганларда бош айланиш, қайт қилиш, юрак уриши, бўшашиш, кўп терлаш каби ҳоллар пайдо бўлади. Баъзан бўғинларда оғриқ пайдо бўлади, киши ҳушидан ҳам кетиб қолади. Агар одамга асалари тўдаси ҳужум қилиб, 400 дан ортиқ асалари чақса, нафас олиш қийин бўлиб, ўлимга олиб келади. Баъзи бир кишиларда битта асаларининг чақиши ҳам заҳарланишга олиб келади. Шунинг учун ҳам врачнинг кўрсатмаси ва назоратисиз асалари заҳарини қўллаш ҳам, унинг чақиши билан даволаниш ҳам мумкин эмас.

Асалари заҳарининг шифобахш таъсири ҳар томонламадир. У капиллярларни кенгайтириб, касал органга қоннинг келишини кўпайтиради, организмнинг ҳимояланиш кучини оширишга имкон беради, оғриқни камайтиради. Асалари заҳари юрак томирлари ишини яхшилайди, модда алмашинувига фойдали таъсир қилади, қонда холестрин миқдорини камайтиради. Беморнинг умумий аҳволи яхшиланади, кўп беморларда уйқу ва иштаҳа тикланади, кўпинча ишга лаёқати ортади. Асалари заҳари бўғин касалликлари (артрит, артроз, полиартрит)ни даволашда, периферик томирлар атеросклерози, тери ости веналари, тромбофлебити, невралгия, кўксов эндратериит, бод касалликларини даволашда ҳам фойдаланилади.

Апитерапия жигар, буйрак, шишлари, ўпка, венерик ва оғир юқумли касалликларга дуч келган кишилар учун зарарлидир. Фақат врачгина беморни ҳар томонлама текшириб кўргандан сўнг организмнинг индивидуал хусусиятларини, касаллик процессини ҳисобга олиб апитерапия билан даволашни белгилай олади. (АПН).

ЖУРНАЛИСТЛАР КУНИ

Узбекистон пойтахтининг жамоатчилиги Журналистлар халқаро бирдамлиги кунини кенг нишонлади.

8 сентябрда ана шу воқеага бағишлаб, умумшаҳар йиғилиши ўтказилди. Йиғилишни республика Журналистлар союзи правлениесининг раиси, Узбекистон ССР Министрлар Совети Матбуот давлат комитетининг раиси З. И. Есенбоев очди. «Тошкент ҳақиқати» газетасининг редактори А. И. Исмоилов журналистларнинг халқаро бирдамлик куни тўғрисида доклад қилди.

Йиғилиш қатнашчилари Журналистлар халқаро ташкилоти номига телеграмма йўлладилар.

Шу кеча Узбекистоннинг фотожурналистларига «Етти йиллик амалда» деган темада Бутуниттифоқ виставкасида кўрсатилган энг яхши ишлар учун дипломлар ва ёрлиқлар топширилди. Округ офицерлар уйининг паркида Юлиус Фучикнинг ва бошқа чет эллик журналистларнинг Узбекистонда бўлиши тўғрисида ҳикоя қилувчи суратлар намойиш қилинди.

* * *

8 сентябрда Узбекистон пойтахтида чех ёзувчиси, журналисти ва жамоат арбоби Юлиус Фучикнинг хотираси абадийлаштирилди.

Топография кўчаси, 13 уй. Чех ватанпарвари Урта Осиё бўйлаб қилган ўз сафарлари вақтида бир неча марта шу уйда бўлган эди. Узбекистон тўғрисидаги унинг кўпгина ёрқин публицистик мақолалар ва очерклар ёзиш нияти шу ерда туғилди. Бу мақола ва очеркларда мамлакатимиз шарқида социалистик қурилиш ҳақидаги ҳақиқат ҳикоя қилиб берилади.

Журналистларнинг халқаро бирдамлик кунида Топография кўчасининг номи Юлиус Фучик номли кўча деб ўзгартирилди 13-уйда ёдгорлик лавҳаси очилиб, унга қуйидаги сўзлар ўйиб ёзилган:

«Бу уйда 1934-35 йилларда Чехословакия халқ қаҳрамони, Журналист Юлиус Фучик яшади».

Тошкент шаҳри Ленин районидаги 2-оммавий кутубхона ва 60-мактабнинг пионерлар отряди ҳам эндиликда чех журналисти номига қўйилди. (УзТАГ).

ТЕАТР САҲНАСИДАН—ПЛАСТИНКАЛАРГА

Тошкент граммпластинкалар заводи ўзбек музикаси шинавандаларини хурсанд қиладиган қатор асарларни ёзиб олди. Ўзбек халқ мақомларини ёзиб олиш давом эттириляпти. Тез орада ана шу классик музиканинг яна беш қисми радиолалар орқали ҳам янграйди. Ўзбек радиосининг Юнус Ражабий раҳбарлигидаги мақомчилар ансамбли уларни ижро этган.

Яқинда Тошкентда гастролда бўлган Андижон область театрининг хушовоз қўшиқчилари — Ўзбекистон ССР халқ артисти Қамара Бурнашева ва артист Маҳмуджон Исомиддиновлар пойтахт томошабинларини хурсанд қилган эдилар. Шу санъаткорлар ижросида спектакллардан олинган парчалар пластинкаларга кўчирилди.

Навоий номли опера ва балет театри артистлари ижросидаги М. Ашрафийнинг «Дилором» операси ҳам энди граммпластинкаларда янграйди.

Ҳамза номли театрнинг уста саньаткорлари овози ёзиб олинган қатор спектаклларга талаб катта. Шуни ҳисобга олиб, граммпластинкалар заводида К. Яшиннинг «Йўлчи Юлдуз» спектакли ҳамда Ойбекнинг «Қутлуғ қон» романи асосида инсценировка ёзиб олинди.

Ўзбек мактабларининг ўқувчилари ҳам совға оладилар. Тез орада улар чет тилларни, улардаги сўз талаффузларини радиола орқали ҳам ўрганишлари учун имкон туғилади. Завод чет тиллар бўйича қатор дарслар ёзилган пластинкаларни ишлаб чиқарди. Тез орада улар сотувга чиқарилади.

Б. ҚОДИРОВ.

„БОРАДИ-Ю, ҚАЙТМАЙДИ“

Кечки овқатдан кейин, концерт эшитсак деган хаёл билан радиоприёмник қулоғини бурамоқчи эдим, кичкинамиз устабузармонлик қилиб, қулоғини шартта суғириб олибди.

Начора. Бўлар иш бўпти, тузатмасликка илож йўқ. Энди қаерга олиб бордиму, қачон «тил»га киритдим, деган ўйга толдим.

...Эрта билан приёмникни қўлтиқлаб, «зангори экран»нинг Каллахона маҳалласидаги 4-қабул пунктига олиб келдиму, топширишимни ҳам, топширмаслигимни ҳам билолмай қолдим. Чунки, «сичқон сиғмас инига...» деганларидек, кичик бир хонага йиғилган 5—6 киши қабул қилувчи А. Рашидовага куюниб гапиришарди, бири: «Икки ойдан буён қатнайман-а, ахир инсоф борми сизларда» деса; иккинчиси: «Бу қанақа гап, мақсадларинг маиший хизмат кўрсатишми ёки кишилар асабини бузишми» дерди. Ҳали гапиришга улгурмаган ўрта ёшлардаги киши, навбат кутаётганимни сезди чоғи, бир илжайиб қўйди-да:

— Приёмник гапирмай қўйибди-да, ука! — деди истеҳзо билан.

— Ҳа-ҳа, болалик уй эмасми, кичигимиз ўзича бураб, — дедим мен ҳам бамайлихотир.

— Э, аттанг, туфлигингиз ҳали янги экан, чакки бўпти-да. Маслаҳатга кирсангиз, приёмникни топширмай қўяқолинг. Тағин икки ўртада туфлидан ажраб қолманг, ука! — деди жиддий.

Бу одам нимага шама қилаётганига тушунолмай турган эдим, пунктнинг шикоят дафтарига нималарнидир ёзаётган киши — Тошкент Халқ хўжалиги институтининг кафедра мудири Х. Собиров суҳбатга аралашди:

— Ука, приёмникни мабодо шу ерга топширмоқчи бўлсангиз, эҳтиётдан туфлингингизга қалинроқ нағал қоқтириб олинг. Биз ҳам бу ерни «зангори экран» пункти экан деб, «борса келмас»га топшириб қўйган эканмиз. Мана, қатнаш учун туфли тугул, отнинг тақаси ҳам чидаш бермаяпти. «15 кунда булбулдек сайратиб берамиз» дейишганига ҳозир қарийб уч ой бўлди. Лекинда, буларнинг эрта-индини тамом бўлмаяпти.

Нима қилиш керак. Шунча гаплардан кейин топшириб нетавериш.. Йўқ, шикоятларни эшитиб туриб ўзимни ипсиз бойлагим келмади. Зора, бошқаси инсофга келиб, тезроқ тузатиб берса, деган умид билан Октябрь колхоз бозоридаги 3-қабул пунктига югурдим. Ҳужранамо торгина уйнинг бурчагида катта-кичик радиоприёмниклар гувала тахлангандек шип баравар териб қўйилибди. Ичкари кирдим. Толеимга қабул қилувчи кўринмади.

— Кечирасиз, приёмник қабул қилувчи қани?

Шу хонада соат тузатиб ўтирган кўзойнакли кишидан сўрадим. У, кўз ойнагини пешонасига кўтариб, маъноли кулди-да:

— У йигитимизга олдин тузоқ қўйиб, кейин ушламасангиз, овора бўласиз. — деди ҳазиломуз.

Бу пунктдан ҳам умид бўлмади. Бўшашиб, кўчага чиқдим. Энди қаёққа борсамикин, деган хаёлда бирдам туриб қолдим. Ниҳоят, ўйлаб-ўйлаб, аҳолига хизмат кўрсатишнинг капилини олган бошқармага йўл олдим..

Эшикдан кирдиму, эрталаб пунктда кўрганим Х. Собировга кўзим тушди. Қўлтиғимдаги приёмникни тиззамга олиб, бурчакдаги стулга омонатгина ўтирдим.

— Оббо, эринмаганларей, — деди бошқарма бошлиғи Умаров илжайиб. — ишдан қолиб, эски приёмник кетидан юрибмиз денглар-а. Қойил-ей! Сизнинг ўрнингизда бўлганимда, аллақачон баҳридан ўтиб, янгисини олган бўлардим. Эски мол—эски-да. Ахир, эскини тузатгунча эсинг кетади, деган гапни эшитмаганмисиз. Топширганингизга ҳали уч ой бўлмади-ку, тиқилинч қилишингизни қаранг. Бўёғчининг нили эмаски икки-уч ойда..

Абдулла Умаровнинг гапи оғзида қолди. У бизга «хабар олиб турингглар» деган эски пластинкани қўйиб бераётганда, хонага Ўзбекистон Фанлар академиясининг илмий ходими Акбар Мираҳмедов «АРЗ—49» радиоприёмнигини қўлтиқлаб кириб келди.

— Ахир бу қанақа гап, — деди у бўғилиб, — бир ой қатнаб аранг «тил»га киритсаму, бор-йўғи икки соат гапирса. Тағин, айни авжига чиққанда, чой ичиб олган нўноқ ҳофизга ўхшаб, тўхтаб-тўхтаб, гапирадия.

— Шундайми, мана бу ўртоқларники бўлса, тутилиб ҳам гапирмас эмиш, — деб жавоб қилди шунда Умаров.

Ҳа, Умаров тўғри айтаяпти. Сизку ҳар қалай «дудуқ» бўлса ҳам приёмникни қўлга киритиб олибсиз. Лекин, Калинин район «Келес» совхозининг Чапаев участкасида яшовчи ўртоқ Айсеповнинг гуноҳи нима? У, апрель ойидан буён «Нарич» радиоприёмнигини уч марта ремонт қилдириб, уч мартагача қайтариб олиб келди. Ҳозир бу приёмник Богдан Хмельницкий кўчасидаги устахонада икки ойдан буён «тилсиз» ётибди. Октябрь район Қизил товуш кўчасида яшовчи Акрамов, шу районда яшовчи Хўжаев ўртоқлар бир қарасанг, ремонтдан чиққан приёмникни суюниб кўтариб кетишади, бир қарасанг, бир ҳафта ўтар-ўтмас, қовоқлари солиқ яна қайтариб келишади. Учинчи бор ремонтга олиб келишганига мана бир ой бўлди. Лекин, бу приёмниклар қачон расмана тилга киради. Тайинини ҳеч ким билмайди.

Э, бунақа фактларни санайман десанг, тонг отмайди. Шу йил июнь ойидан 20 августгача биргина тўртинчи қабул пунктининг эшигига 190 киши келган бўлса, шундан 75 киши ҳамон приёмник кетидан зир югуради.

Қизилтут кўчасида яшовчи Тилабоддиев, Чиғатой кўчасида яшовчи Саидова, Х. Собиров ўртоқлар приёмник топшириб, яқин уч ойдан бери бўзчининг мокисидек қатнаб келишади. Бошқарма бошлиғи А. Умаров билан «зангори экран» комбинатининг директори Жўраев ўртоқлар! Кишилар асабини бузиб, ишдан қолдиришлар қачонгача давом этади? Мақсад халққа чинакам маиший хизмат кўрсатишми ёки тепада томошабин бўлиб ўтиришми?

А. ШАЙХОВ.

ИШИНГИЗ ЎНГИДАН КЕЛСИН

Шу кунларда Тошкент астрономик обсерваторияси халқаро ўқув маркази бўлиб қолди. Яқинда бу ерда Ер сунъий йўлдошларини кузатувчиларнинг мактаби очилди. Тингловчилари социалистик мамлакатлардан келган бу мактабни СССР Фанлар Академиясининг Астрономия кенгаши билан Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг физика-техника ва математика фанлари бўлими ташкил этди. Болгария, Венгрия, Германия Демократик Республикаси, Монголия, Польша, Румыния ва бошқа мамлакатлардаги кузатиш станцияларининг ходимлари совет мутахассислари билан бирга бу ерда космосдаги сунъий объектларни аниқ кузатишни ўрганадилар.

Ер сунъий йўлдошларини кузатувчиларнинг халқаро мактабини Тошкент астрономик обсерваториясининг директори Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент-аъзоси В. П. Шчеглов очди. СССР Фанлар академияси Астрономия кенгаши раисининг ўринбосари А. Г. Масевич, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси физика-техника ва математика фанлари бўлими раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент-аъзоси С. Х. Сирожиддинов меҳмонларни табрикладилар.

— Социалистик мамлакатларнинг фанлар академиялари, — деди А. Г. Масевич. — «Ер сунъий йўлдошларини кузатишлар ёрдами билан илмий тадқиқотлар олиб бориш» проблемаси бўйича 1962 йилдан бери кўп томонлама ҳамкорлик қилиб келмоқдалар. Шу ҳамкорлик доирасида социалистик мамлакатларнинг Фанлар академиялари хозирдаёқ бир неча коллектив ишни амалга оширмоқдалар. Уларнинг фаолиятини координациялаштириш учун хар йили илмий конференциялар ва кенгашлар ўтказилиб турилади. Ҳамкорликнинг янги шакли — Ер сунъий йўлдошларини кузатувчилар тайёрловчи ёзлик мактаб бу йил биринчи марта ташкил қилинмоқда.

Кўп томонлама тадқиқотларда СССРдаги иттифоқдош республикаларнинг ҳаммаси амалда иштирок этмоқда. Халқаро мактаб машғулотларини ўтказиш учун Тошкентнинг танлаб олингани бежиз эмас. Бу ерда каттагина станция мавжуд бўлиб, космосдаги сунъий объектларни фотосуратга олиш соҳасида тажриба орттирилган. Тошкентда вақт хизмати яхши ишлаб туради ва осмон ҳамиша тиниқ бўлади. Совет олимлари кузатишлар олиб боришдаги тажрибаларини ва илмий муваффақиятларини қардош социалистик мамлакатлардан келган ўз касбдошларига бажонидил гапириб берадилар.

Мактабнинг иши бир ҳафтага мўлжалланган. Шу вақт ичида ёш мутахассислар Ер сунъий йўлдошларини аниқ кузатиш ҳақида қатор лекцияларни тинглайдилар. Машғулотларнинг дастлабки кунида СССР Фанлар Академияси назарий астрономия институтининг директори, физика-математика фанлари доктори Г. А. Чеботарев мактаб тингловчиларига лекция ўқиб, Ер фигуралари назариясини аниқлаш учун йўлдошлардан фотография ускуналари ёрдами билан олиб борилган аниқ кузатишлардан фойдаланишнинг янги методларини гапириб берди. СССР Фанлар Академияси Бош астрономик обсерваториясининг бўлим мудири, физика-математика фанлари кандидати Д. Е. Шчеголев космик геодезия проблемалари тўғрисида лекция ўқиди. Ёш мутахассислар радио сигналларини қабул қилиш ва йўлдошларни фотосуратга олиш юзасидан амалий машғулот ўтказадилар.

Ишингиз ўнгидан келсин, Ер сунъий йўлдошларини кузатувчи ёш астрономлар! (ЎзТАГ).

1966 йил учун газета ва журналларга обуна қабул қилинмоқда

„ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ“НИ ЎҚИНГ

ХАБАР ВА МАҚОЛАЛАРИНГИЗ БИЛАН ҚАТНАШИНГ

Газетага обуна „Союзпечать“нинг ҳамма бўлимларида почтальонлар, фабрика, заводлар, қурилишлар, муассасалар, олий ўқув юртлари, шунингдек колхоз ва совхозлардаги жамоатчи вакиллар томонидан қабул қилинади.

ГАЗЕТАГА ТЕЗРОҚ ОБУНА БЎЛИНГ.

ОБУНА БАҲОСИ: 12 ойга—5 сўм 28 тийин, 6 ойга—2 сўм 64 тийин, 3 ойга 1 сўм 32 тийин.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

10 СЕНТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Фрунзе телестудияси эшиттиришлари.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.10 — **Яшашни ўйлаётган ёшларга.** 18.35 — **Тошкент янгиликлари.** 18.45 — Рассом З. Иноғомов («Санъат усталари» циклидан). 19.05 — **Райнис** (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 20.45 — **Тошкент янгиликлари.** 20.55 — **Вақтдан ўзиб** (телефильм). 21.15 — **Дўстлар эстрадаси.** 21.55 — **Бир районда** (бадиий фильм).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 10/IX да **Тошболта ошиқ,** 11/IX да Янги спектакль **Момо ер.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Боксчи ва ўлим — «ИСКРА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Кибальчиш бола ҳақида — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб 10 ва кундуз 2 да).

Оддий мўъжиза — «МОСКВА» (кундуз 12 ва кеч 8 яримда).

Икки киши, Сувда байрам (кундуз ва кечқурун) — САНЪАТ САРОЙИ.

Икки мушкетёр — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ (кундуз соат 1, 2 ярим, 5 ва кеч 9-50 минутда).

«Ы» операцияси ва Шурикнинг бошқа саргузаштлари — (эрталаб соат 10 ва 11 яримда), **Маҳаллада дув-дув гап** (кундуз 4 да), **Ганга ва Жамна** (кеч 7 да) — НАВОИЙ номли.

ЁЗГИ БИНОДА

Боксчи ва ўлим — «ФЕСТИВАЛ», КАФАНОВА.

Кибальчиш бола ҳақида — «ВАТАН».

«Ы» операцияси ва Шурикнинг бошқа саргузаштлари — «1 МАЙ».

Жоду орол — «УДАРНИК».

Икки мушкетёр — ТЕЛЬМАН номли.

Салбчилар — ПУШКИН номли.

Ганга ва Жамна — НАВОИЙ номли.

ҲАМЗА НОМЛИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ УЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

ТЕЗ КИНДА

1965/66 йил мавсуми

ОЧИЛАДИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ, ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КАСАБА СОЮЗЛАРИ СОВЕТИ томонидан ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ЮТУҚЛАРИ ВИСТАВКАСИ билан биргаликда

10 сентябрдан 20 сентябргача

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОРХОНАЛАРИ ВА ТАШКИЛОТЛАРИДАГИ РАЦИОНАЛИЗАТОРЛАР, ИХТИРОЧИЛАР ВА НОВАТОРЛАР ЮТУҚЛАРИНИНГ тематик

ВИСТАВКАСИ

УЮШТИРИЛДИ.

Виставкага рационализатор, ихтирочи ва новаторлар ишлаб чиққан ҳар хил техник янгиликларнинг асл нусхалари ва фотостендлари қўйилган.

Виставкада ўша янгиликларнинг техник ҳужжатлари учун шартномалар тузиш, ихтирочилик ва рационализаторлик масалаларида малакали консультациялар олиш, патентшунослик масалалари билан танишиш мумкин.

Виставка ҳар куни эрталаб соат 10 дан кеч 6 гача ишлайди.

Виставкага 9, 11, 19, 49, 56, 67-автобус, 2-трамвайда «Победа» парки остановкасигача борилади.

1-ТЕМИР-БЕТОН БУЮМЛАР ЗАВОДИГА

бўлим старший бухгалтерлари

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Заводская кўчаси, 49-уйда кадрлар бўлимига учрашилсин.

Оқсой кўчаси, 19-уйда турувчи **Анвар Тошпўлатович Раҳимовнинг** Қўрғонча кўчаси, 19-уйда турувчи Салима Убайдуллаевна Раҳимовадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

Энгельс кўчаси, 2-уй, 11-квартирада турувчи **Вячеслав Гаврилович Поповнинг** Чилонзор массив, 12-«Г» сектор, 2-уй, 11-квартирада турувчи Галина Викторовна Одиссиновадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Киров район халқ судида кўрилади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома, горкома КП Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 28-уй

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004. Редактор ўринбосарлари — 25885, 26232. Масъул секретарь — 34808. Пропаганда, адабиет ва санъат бўлимлари — 31936. Партия турмуши, Саноат, транспорт ва қурилиш, ахборот ва спорт бўлимлари — 33786. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 28761. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 11594. Индекс 64969. Нашр. № 1844.